

Дафни дю Морие

Особняк

Баща и спеше. От десетина минути, не повече. Допреди малко Шийла го забавляваше с няколко стари албума, които нарочно бе донесла от кабинета. Смяха се и ги разглеждаха заедно. Баща и беше много по-добре. Сестрата дори сметна, че може да си вземе половин ден отпуск, и следобеда излезе да се поразходи, като остави пациента си на грижите на дъщеря му, а междувременно мисис Мъни се бе измъкнала с колата – отишла бе до селото на фризьор. Лекарят ги бе уверил, че кризата е преминала и че на болния не му трябва друго, освен да си почива и да не се притеснява за нищо.

Шийла стоеше до прозореца и гледаше към градината. Щеше, разбира се, да остане у дома, докато баща и се нуждае от нея – наистина не можеше и дума да става да отпътува, преди да е сигурна, че той е съвсем добре. Смушаваше я само едно – отхвърли ли сега предложението на театъра да поеме главни роли в предстоящите постановки на няколко Шекспирови пиеси, друг подобен шанс можеше вече и да не и се удаде. Розалинда... Порция... Виола – Виола несъмнено бе най-вълнуващият образ сред тях. Копнежът, скрит зад преструвка, цялата тази интрига, в която измамата изостря жаждата за любов.

Тя се усмихна несъзнателно, прибра косата си зад ушите, отметна глава, с ръка на хълбока – Виола, която се представя за Цезарио, – и точно тогава долови шум от някакво раздвижване в леглото, сетне видя, че баща и се мъчи да седне. Гледаше я, сякаш не можеше да повярва на очите си. Ужас и неверие бяха изписани на лицето му. Извика:

– Не, не... Джини... О, боже!

А когато тя изтича до него и го попита: „Какво има, миличък, какво ти е?“ – той се опита да я отблъсне, като клатеше глава. После изнеможил се отпусна на възглавниците и Шийла разбра, че е мъртъв.

Изхвърча от стаята и взе да вика сестрата, после се сети, че тя е на разходка. Можеше да е поела и през полето, кой знае къде бе отишла. Шийла се втурна към долния етаж да търси майка си, но къщата беше празна, а вратите на гаража стояха широко отворени – майка и явно бе тръгнала нанякъде с колата. Защо точно сега? За какво? Не бе и казала, че ще излиза. С разтреперани ръце Шийла грабна телефона и набра номера на лекаря, ала отсреща отговори не самият лекар, а автоматът-секретар, от който звучеше записът на неговия глас, безизразен, механичен: „Говори доктор Дрей. Ще отсъствам до пет часа. Ако имате да съобщите нещо, заповядайте моля...“ Последва пиукане, сякаш се бе обадила на службата за „точно време“ и ей сега щеше да чуе: „Ще бъде два часа, четиридесет и две минути и двадесет секунди...“

Шийла тресна слушалката и взе припряно да търси в указателя номера на колегата на д-р Дрей, започнал неотдавна да работи при него – млад човек, когото тя не познаваше. Този път отговори истински глас, глас на жена. Чуваше се детски плач, гърмеше радио и жената нервно сгълча детето да мълчи.

– На телефона е Шийла Мъни от Уайтгейтс, Грейн Марсдън. Моля ви, кажете на лекаря да дойде веднага. Баща ми току-що почина. Сестрата излезе и аз съм сама вкъщи. Не мога да намеря доктор Дрей.

Сякаш отстрани чу как собственият и глас секна и когато жената отсреща отговори бързо и съчувствено: „Ще се свържа веднага със съпруга си“, тя не бе в състояние да каже нищо повече. От устата и не можеше да излезе и звук. Шийла се отдалечи слепешката от телефона и изтича, отново горе в спалнята. Баща и лежеше, както го бе оставила, ужасът все още бе изписан на лицето му. Тя приближи, коленичи до него и целуна ръката му, а по страните и се стичаха сълзи. „Защо, боже мой? Какво точно стана? Какво направих?“ Когато я извика, тъй както и викаха на галено, Джини, той нямаше вид на човек, който се е събудил от внезапна болка. Съвсем не изглеждаше така. По-скоро в гласа му звучеше някакво обвинение, сякаш бе извършила нещо толкова възмутително, че то слагаше край на доверието му в нея. „Не, не... Джини... О, боже!“ После, когато се втурна към него, той се опита да я отблъсне и мигом издъхна.

„Какво направих, какво, боже мой, направих? – питаше се тя. – Не мога да го понеса.“ Стана с все още премрежени от сълзите очи, изправи се край отворения прозорец и отново надзърна през рамо към леглото, но то вече изглеждаше другояче. По лицето на баща и нямаше и следа от онзи напрегнат поглед. Той бе спокоен. Вече си бе заминал оттук. Мигът, който разкри пред него истината, беше изчезнал завинаги и тя никога нямаше да я узнае. Нещо се бе случило, ала кога? Някакво неясно „тогава“, минало някакво, останало в друго измерение на времето, а това „сега“, настоящето, бе всъщност и част от едно бъдеще, в което той нямаше да има дял. Настоящото, бъдещето – неговото място в тях щеше да остане празно като страниците в албума за снимки до леглото, които чакаха да бъдат попълнени. „Дори и да е отгатнал за какво си мислех, а той често успяваше да направи това, в никакъв случай не би се засегнал – разсъждаваше Шийла. – Нали знаеше, че искам да играя тези роли, насърчаваше ме дори, радваше се. Не съм имала намерение да се измъкна и да го изоставя... Защо на лицето му се изписа такъв ужас, такова неопишуемо разочарование? Защо? Защо?“

Шийла се взря навън през прозореца. Изведнъж духна силен вятър, натрупаните тук-там по поляната есенни листа се вдигнаха във въздуха като птици, разхвърчаха се във всички посоки и миг след това започнаха да падат бавно. Тези безжизнени листа, които всъщност не чак толкова отдавна бяха напъпили, силни, здраво хванати за дървото, готови всеки миг да се разтворят, за да блестят сетне цяло лято с пищната си зеленина, бяха вече мъртви. Дървото се бе отрекло от тях и сега те служеха само за забавление на всеки случайно духнал вятър. Дори златистата им лъскавина не бе друго, а отразена слънчева светлина, която изчезваше със залеза, тъй че на сянка те изглеждаха сбръчкани, безплътни, кухи.

Шийла чу, че към къщата се приближава кола, излезе от стаята и застана на площадката. Не беше лекарят, а майка и. Появи се на предната врата – подръпваше пръстите на ръкавиците си, а накъдрената и коса, вдигната високо на главата, блестеше. Без да съзнава, че дъщеря и я наблюдава, мисис Мъни се завъртя за миг пред огледалото и оправи с ръка една паднала къдрица. После извади червило от чантата си и се начерви. Откъм кухнята хлопна врата и това я накара да се обърне.

– Вие ли сте, сестра? – извика тя. – Какво става с чая? Можем да го пием горе.

Погледна се отново в огледалото, вдигна глава, после попи излишното червило с къпичка.

Сестрата се появи от кухнята. Без униформа изглеждаше по-различно. За разходката бе поискала едно спортно палто на Шийла и косата и, друг път безупречно сресана, сега бе разчорлена.

– Прекрасен следобед – каза тя. – Доста дълга обиколка направих през полето. Толкова се освежих. Успях да се разтоваря. Да, а сега нека веднага да пием чай. Как е моят пациент?

Те живеят в миналото, помисли си Шийла, в онзи миг от времето, който вече не съществува. Сестрата, със засяло от разходката лице, нямаше да седне пред очакваните кифлички, намазани с масло, а когато по-късно майка и се погледнеше в огледалото под натруфената прическа, щеше да види едно по-старо, по-измъчено лице. Сякаш тъгата, дошла тъй неочаквано, бе изострила сетивата и. Шийла си представи как сестрата се е настанила вече до леглото на следващия пациент – някой сприхав инвалид, съвсем различен от баща и който се заяжда и подхвърля злобни шегички, а майка и, облечена специално за случая в черно и бяло (пълният траур би и седял твърде строго), отговаря на съболезнователните писма, най-напред на тези от по-важните хора.

В следващия миг и двете жени я видяха, че стои на площадката.

– Той почина – рече Шийла.

Вдигнали към нея лица, те я гледаха слисани, изумени като него, само че без ужаса и обвинението в очите, а когато сестрата – тя първа дойде на себе си – изтича нагоре към стаята, Шийла видя как грижливо поддържаното и все още хубаво лице на майка и се разкриви, взе да се сбръчква като гумена маска.

„Не трябва да виниш себе си. Не може ти да си причина за това. То щеше да се случи, рано или късно... Да – мислеше си Шийла, – все пак беше по-добре да е по-късно, защото когато един баща умира, остава толкова много недоизречено. Ако знаех, докато седях край него през този последен час и говорех за незначителни неща и се смеех, че някъде близо до сърцето му се образува съсирек, подобно на бомба с часовников механизъм, готова да избухне всеки миг, сигурно бих се държала другояче, щях да бдя над него, да му благодаря най-малкото за тези деветнадесет години, през които ме е дарявал с щастие и обич. Нямах да обръщам страниците на албума със снимките и да се присмивам на остарялата мода, нямах да се прозявам, за да не му дам да усети отегчението ми, и той нямах да пусне албума на пода с думите: «Не се безпокой за мене, миличката ми, ще подремна.»

– Винаги е така – когато се среща със смъртта, човек има чувството, че е могъл да направи нещо – каза и сестрата. – Това ме измъчваше много по време на обучението. И разбира се, с близък роднина е още по-тежко. Преживяхте голям удар, но сега се опитайте да се съвземете, заради майка си...

«Заради майка си? Майка ми не би се противила, ако реша още тогаваш да замина – за малко не и отговори Шийла. – Че нали тогава цялото внимание, съчувствието на хората ще бъдат насочени към нея, ще говорят колко чудесно се държи, докато моето присъствие ще и отнеме част от всичко това.» Дори д-р Дрей, който най-сетне пристигна малко след колегата си, потупа най-напред нея, дъщерята, по рамото и и каза:

– Той много се гордееше с вас, скъпа моя, често споделяше тези чувства с мен.

Оказваше се, че смъртта подтиква хората към ласкателство, към размяна на любезности, които инак не им идва наум да изрекат: «Оставете, аз ще изтичам догоре... Не се безпокойте, аз ще вдигна телефона... Да сложа ли чайника да ври?» Премного учтивост, сякаш мандарини в кимона се въртят и се кланят, а едновременно с това всеки се опитва да се оправдае, че не е бил там в онзи трагичен миг. Сестрата (към младия лекар):

– Нямаше да изляза на разходка, ако не бях напълно сигурна, че той се чувствава съвсем добре. Мислех, че мисис Мъни и дъщеря и са вкъщи. Да, дадох му хапчетата, разбира се... – Поток от думи.

«Като свидетелка на разпит – помисли си Шийла, – но всъщност положението на всички ни е такова.» Майка и (пак към младия лекар):

– Съвсем бях забравила, че сестрата ще излиза. Имах да мисля за толкова неща, бях ужасно притеснена и реших, че ще се поразсея, ако отида набързо да си направя косата. Пък и той беше много по-добре, всъщност изглеждаше напълно здрав. И през ум не би ми минало да излизам от къщи, дори да напускам стаята му, ако само за миг си бях помислила...

– Не е ли в това именно белята? – избухна Шийла. – Защо никога не си помисляме, нито един от нас не се замисля? Нито ти, нито сестрата, че и доктор Дрей, а най-вече аз, защото аз единствена видях какво се случи и докато съм жива, няма да забравя онзи поглед.

Тя се втурна по коридора към стаята си. Хълпаше истерично, което не и се бе случвало от години – последният път беше, когато пощенската кола връхлетя върху първия и автомобил, паркиран в началото на алеята, и в резултат лъскавата като нова играчка кола се превърна в купчина нагънат метал. «Поне им го казах в очите, да се позамислят малко – рече си Шийла, – ще ги отуча аз от старанието им да се държат толкова добре, да се кичат с благородство пред лицето на смъртта, да доказват, че тя е милостиво избавление и иде едва ли не за добро.» А в действителност на нито един от тях не му бе станало мъчно, никой не се бе разтревожил, че един човек си е отишъл завинаги. Ала това завинаги...

Късно вечерта, когато къщата утихна, тъй като смъртта бе изтощила всички с изключение на покойника, Шийла се промъкна в стаята на баща си и намери албума със снимки – сестрата тактично го бе поставила на една ъглова масичка – и го отнесе в спалнята си. Днес следобед снимките си бяха просто снимки и нищо повече, познати като стари колелдни картички, измъкнати от някое чекмедже, но сега те бяха добили някаква особена посмъртна документална стойност, редяха се една след друга като неподвижни кадри от телевизионен филм, излъчван в знак на почит към покойника.

Натъкмено бебе, цялото в дантели, сложено на някакво одеялце – бебето явно пици, а встрани родителите му играят крикет. Един от чичовците, убит в Първата световна война. Отново баща и, но съвсем не натъкмено и поставено на одеялце бебе, а вече обул бричове и хванал бухалката за крикет, все още твърде голяма за него. Къщите на отдавна

починали баби и дядовци. Серия дечурлига на плажа. Пикници. После Дартмът и много кораби. Групови снимки – момчета, младежи, мъже. Като дете тя се гордееше, че може да го открие веднага. «Ето, това си ти.» Отначало най-малкото момче в края на предната редица, сетне по-слаб, застанал на втория ред, а след това вече висок и неочаквано възмъжал, разхубавен. На това място Шийла обикновено бързо обръщаше страниците, защото започваха снимки не на хора, а на места – Малта, Александрия, Портсмут, Гринич. Кучетата му, преди тя да се роди. «Ето го и стария Пънч...» (Разправяше как Пънч винаги знаел кога ще се завърне неговият кораб и го чакал на един от прозорците на горния етаж.) Следваха морски офицери на магарета... по-нататък играят тенис... състезават се -някакво надбягване. Това бяха все снимки отпреди войната и когато стигаше до тях, си мислеше: «Бедните жертви не съзнават, че са обречени.» На следващата страница изведнъж ставаше много тъжно – корабът, който винаги бе заемал особено място в сърцето му, бе вече взривен и много от засмените млади мъже бяха загинали. «Горкият Мънки Уайт, щеше да е адмирал, ако бе останал жив.» Тя все се опитваше да си представи как захиленият Мънки Уайт от снимката се превръща в адмирал, оплешивял може би, надебелял, и сякаш дори се радваше, че не е доживял до тази възраст, пък макар и смъртта му, както твърдеше баща и, да е била загуба за военноморските сили. Пак офицери, пак кораби и голямото събитие – Маунтбахън пристига на кораба, баща и отдава чест, командва тържественото му стъпване на борда. Отново той, пред Бъкингамския дворец, накичен с ордени, застанал доста смутен – снимка по случай събитието.

«След малко ще се появиш и ти» – казваше баща и когато обръщаше страницата с онази доста глуповата снимка на майка и в цял ръст, облечена във вечерна рокля, лепнала добре познатото сантиментално изражение на лицето си. Той много се възхищаваше на цветущия вид на съпругата си, която никога не призна, че го дължи и на него. Като дете Шийла не можеше, да проумее какво е накарало баща и да се влюби. Защо все пак, когато мъжете се влюбват, не си избират по-друг тип жени – загадъчни, задълбочени, ами въздишат по някое най-обикновено същество, което вечно се муси и се сърди, когато човек закъсне за обяд.

Моряшката сватба – майка и победоносно усмихната. Шийла познаваше и това изражение. То се изписваше на лицето и винаги, когато постигаше своето, а обикновено така и ставаше. Усмивката на баща и бе толкова различна, не победоносна, а просто щастлива. Нацупените шаферки, облечени в рокли, които ги правеха по-дебели, отколкото бяха –

може и нарочно да ги бе избрала такива, да не би някой да я засенчи, – и кумът Ник, приятел на баща и който съвсем нямаше фасон, особено в сравнение с младоженеца. Ник изглеждаше по-добре на една от по-ранните снимки на кораба, но тук имаше вид на надменен, отегчен човек.

Меденият месец, първата им къща и после собственото и появяване, снимките от детството – те вече бяха част и от нейния живот, – на коленете на баща си, на раменете му, сетне цялото и детство и вече като девойка – до миналата Коледа. «Ако умра сега, този албум ще бъде и за мен документ, запечатал жизнения ми път – помисли си тя. – Той е на двама ни и завършва със снимките, които си направихме един на друг – аз на снега, после той, както ми се усмихва от прозореца на кабинета.»

Ето, след миг щеше да се разплаче от самосъжаление. Сега точно взела да оплаква себе си – ако ще плаче, да поплаче за него. Опита се да си припомни онзи момент от следобеда, когато, усетил отегчението и, той бутна албума настрана. Говореха за любимите си занимания. Той я укури, че не прави физически упражнения, че е малко ленива в това отношение.

– Достатъчни са ми упражненията в театъра – каза му тя, – непрекъснато се правя на някой друг.

– Не е същото – възрази баща и. – От време на време трябва да се отделяш от хората, били те измислени или истински. Имам една идея – щом се надигна и оздравея напълно, ще отидем в Ирландия и тримата ще ловим риба. На майка ти това ще се отрази много добре, а пък аз не съм ходил на риба от години.

Да ходи да лови риба в Ирландия? Обхвана я паника, някакво себично начало в нея се възпротиви. Това щеше да обърка плановете и в театъра. Непременно трябваше да го разубеди.

– На мама обаче никак няма да и се хареса. Тя винаги ще предпочете да отиде в Южна Франция при леля Бела. (Бела бе сестрата на майка и. Имаше вила на Кан д' Ай.)

– Боя се, че това не съвпада с моите представи за възстановителна почивка – рече с усмивка той. – Освен това май си забравила, че съм наполовина ирландец. Родът на дядо ти е от графство Антрим.

– Не съм забравила, но дядо почина преди много години: и го погребяхте в Съфък. Пет пари не струва твоята ирландска кръв. Пък и там нямаш никакви приятели, нали?

Баща и не отговори веднага.

– Всъщност Ник е там, горкият Ник.

Горкият Ник... Горкият Мънки Уайт. Горкият Пънч... За миг тя

обърка приятели и кучета, които никога не бе познавала.

– За кума ти ли става дума? – сви вежди Шийла. – Не знам защо си мислех, че е умрял.

– За обществото той все едно е мъртъв – отсече баща и. – Преди няколко години претърпя много тежка автомобилна катастрофа и загуби едното си око. Оттогава насам живее като отшелник.

– Тъжно наистина. Затова ли никога не ти изпраща картичка за Коледа?

– Отчасти... Горкият Ник. Смел, със замах, но току го прихваща нещо и става направо луд. Особняк. Сметнах, че не бива да го предлагам за повишение, и се боя, че той не може да ми прости това.

– Тогава в поведението му няма нищо чудно. И аз не бих простила на близък приятел, ако постъпи с мен така.

Баща и поклати глава.

– Приятелството и дългът са две различни неща я аз поставям на първо място дълга. Ти си от друго поколение, не можеш да разбереш. Постъпих правилно, сигурен съм, но тогава не беше никак приятно. Понякога човек се чувствава изигран и от това се озлобява. А той все си търсеше белята. Не исках аз да съм виновен за кашата, в която можеше да се забърка.

– Какво искаш да кажеш?

– Няма значение. Тези неща са далеч от теб. Това е отдавнашна история. Но понякога ми се иска...

– Какво ти се иска, татенце?

– Да стисна още един път ръката на този стар приятел и да му пожелаая всичко хубаво.

Прехвърлиха още няколко страници от албума, скоро след това тя се прозина и взе да шари с поглед из стаята, а той, усетил отегчението и, заяви, че ще подремне. Нима човек можеше да умре от сърдечен удар, защото дъщеря му се е отегчила?... Но пък ако онова е било кошмар, в който и тя е била действащо лице? Ако изведнъж се е озовал отново на онзи потъващ кораб по време на войната заедно с Мънки Уайт, Ник и всичките удавници и незнайно как тя също се е оказала с него във водата? Знае се, че сънищата ни поднасят най-невероятни неща. А в това време тромбът е набъбвал подобно на излишната смазка в часовниковия механизъм. Всеки момент стрелките ще спрат, часовникът ще престане да тиктака.

Някой почука на вратата и.

– Да? – обади се Шийла.

Беше сестрата. Продължаваше да се държи с професионален маниер, макар че бе облякла пенъоар.

– Просто исках да разбера дали сте добре – рече тихичко тя. – Видях светлината под вратата ви.

– Благодаря. Добре съм.

– Майка ви спи дълбоко. Дадох и успокоително. Притесняваше се, че утре е събота. Ще бъде трудно да се даде съобщение в «Таймс» и в «Телеграф» преди понеделник.

Дали в думите и не се прокрадваше някакъв укор, че Шийла не се е сетила да се погрижи за това? Нима утре ще е късно? На глас Шийла каза:

– Един кошмарен сън може ли да убие човека?

– Какво искате да кажете?

– Възможно ли е баща ми да е сънувал ужасен кошмар и да не е издържал на силното вълнение?

Сестрата се приближи до леглото и оправи пухената завивка.

– Вече ви казах, а и лекарите го потвърдиха – това щеше да се случи независимо от всичко. Наистина, престанете да си внушавате такива неща. Безполезно е. Мисля, че и вие трябва да вземете успокоително.

– Не ми трябва никакво успокоително.

– Простете, мила, но вие се държите, бих казала, детински. Скръбта е нещо естествено, ала баща ви едва ли би искал да жалите за него по този начин. Всичко е свършено вече. Сега той почива в мир.

– Откъде пък знаете? – избухна Шийла. – Откъде знаете, че точно в този миг духът му не витае тук край нас, че той не е ужасно разгневен за това, че сме го оставили да умре? И може би иска да ми каже: «Тази проклета сестра ме натъпка с прекалено много хапчета!»

«Какво направих – помисли си тя, – та аз не исках да я нагрубя, понякога хората са много уязвими, не могат да се защитят.» Жената бе потресена, не бе останала и следа от професионалното и спокойствие – просто се смали в пенъоара си, посърна пред очите и с треперещ глас отвърна:

– Колко грубо, колко нечестно е да говорите така! Знаете, че не съм направила подобно нещо.

Шийла бързо скочи от леглото и я прегърна.

– Простете ми, разбира се, че не е вярно. Той много ви харесваше. Вие чудесно се грижехте за него. Това, което исках да кажа – тя се мъчеше да намери някакво обяснение, – всъщност това, което ме безпокои, е, че ние не знаем какво точно става, когато един човек умре. Дали не

чака на опашка да се представи пред свети Петър заедно с всички хора, които са починали в този ден, или пък, увлечен от тълпата, се озовава в някакъв подобен на чистилище нощен клуб наред с онези, които са обречени да идат в ада. А може би просто се носи, витае в някаква мъгла и едва по-късно, когато тя се разсее, всичко става ясно. Права сте, ще взема успокоително, но е добре и вие да вземете, тъй че и двете да бъдем бодри утре сутринта. И моля ви, не мислете повече за това, което казах.

Лошото е, помисли си Шийла, след като взе успокоителното и си легна отново, че наранят ли думите човека, сетне от раната остава белег. Оттук нататък всеки път, когато дава хапчета на пациентите си, сестрата щеше да се съмнява някъде дълбоко в себе си, да се пита дали постъпва правилно. Въпрос, подобен на онзи, който тормозеше съзнанието на баща и, задето не е предложил приятеля си Ник за повишение и с това го е накарал да се чувствава изигран. Лошо е да умреш, когато нещо ти тежи на съвестта. Би било редно някак си да те предупредят, тъй че поне да можеш да изпратиш на всеки, към когото си съгрешил, телеграма с едно «Прости ми». Така ще можеш да зачеркнеш, да заличиш несправедливостта. Затова именно някога хората са се събирали край леглото на умиращия не за да получат нещо в завещание, а за да си простят взаимно, да сложат край на неприязънта, да отделят доброто и да забравят злото. Всъщност по този начин се изразява и обичта.

Шийла бе взела решението импулсивно. Тя знаеше, че винаги така ще постъпва. Това беше черта на характера и, а семейството и приятелите и трябваше да я приемат такава, каквата е. Тъй че едва след като напусна Дъблин и потегли на север с взета под наем кола, пътуването, което бе предприела набързо, придоби смисъл. Всъщност неин свещен дълг бе да изпълни поверената и мисия. Тя носеше послание от отвъдния свят – съвсем тайно и никой не трябваше да знае за него. Ако беше споменала някому, щяха да и задават въпроси, да я разубеждават. Затова след погребението и дума не обели за плановете си. А решението на майка и да замине при леля Бела на Кап д' Ай ни най-малко не я учуди.

– Чувствувам, че трябва да се махна незабавно – заяви тя пред дъщеря си. – Не знам дали можеш да ме разбереш, но боледуването на татко ти ме изтощи напълно. Отслабнала съм с три килограма. Ще ми се само да затворя очи, да се опъна на слънчевия балкон на Бела и да се опитам да се отърва от спомена за изминалите мъчителни седмици.

Звучеше като реклама за луксозен сапун: «Защо не се погрижите за себе си?» Гола жена във вана сред Облачета от пяна. Всъщност, след като се съвзе от първия шок, майка и вече изглеждаше добре и Шийла

знаеше, че слънчевият балкон скоро ще приюти твърде разнородната компания на леля Бела – представители на хайлайфа, некадърни художници, досадни стари хомосексуалисти. Баща и ги наричаше «напудросана паплач», но те забавляваха майка и.

– А ти? Защо не дойдеш и ти? – Предложението, макар и с половин уста, все пак бе направено.

Шийла поклати глава:

– Репетициите започват другата седмица. Реших, преди да отида в Лондон, да се поразсея, да изчезна някъде сама с колата. Без определен план. Просто ще карам.

– Защо не вземеш някого за компания?

– Точно сега всеки би ме дразнил. Сама се чувствавам по-добре.

По-нататъшното им общуване се свеждаше само до практически въпроси. Нито една от тях не каза на другата: «Сигурно ти е много мъчно. Какво ще стане от тук нататък?» Вместо това обсъждаха дали градинарят и жена му да не се преместят в къщата, дали да отложат посещенията при адвокатите до връщането на майка и от Кап д' Ай, говореха за писма, които трябваше да се изпратят... Седяха една до друга, безучастни като две секретарки, четяха съболезнователните писма и им отговаряха. «Ти поеми от А до К. Аз ще взема от Л до Я.» На всички пишеха, кажи-речи едно и също: «Дълбоко сме трогнати... в такъв момент съчувствието ви ни помага да преодолеем болката...» Сякаш пишеха коледните картички през декември, само че текстът беше различен.

Прехвърляйки стария бележник на баща си, тя попадна на името Бари. Капитан трети ранг Николас Бари, о. з. от Кралската флота (следваха инициалите на ордена за особени бойни заслуги) – Балифейн, Лох Тора, Ейре. И името, и адресът бяха зачеркнати, което обикновено означаваше, че човекът е умрял. Шийла хвърли поглед към майка си.

– Чудя се защо «онзи стар приятел на татко капитан трети ранг Бари не изпрати съболезнованията си – подхвърли тя. – Той е жив, нали?

– Кой? – Майка и сякаш се разсейваше. – А, да не би да говориш за Ник? Мисля, че е жив. Преди години претърпя някаква ужасна автомобилна катастрофа. Но той и преди това не поддържаше връзки с баща ти. Не ни е писал от години.

– Чудно защо.

– Не знам. Бяха се скарали, така и не разбрах за какво. Видя ли какво изключително мило писмо ни е пратил адмирал Арбътнот? Бяхме заедно в Александрия.

– Видях. А какъв човек беше той? Не адмиралът, Ник.

Майка и се облегна назад и се замисли.

– Откровено казано, никога не съм можела да го разбера. Той или беше, най-забавният от всички и проявяваше прекомерна любезност, най-вече на обществени места, или не обръщаше внимание на никого и подмяташе зловни забележчици. В него имаше нещо диво. Спомням си, че когато дойде да ни гостува, след като с татко ти се оженихме – той ни беше кум, ти знаеш, – преобърна всички мебели в гостната и страшно се напи. Глупава история. Аз побеснях.

– Татко ядоса ли се?

– Мисля, че не, не си спомням. Те се познаваха много добре, служили са заедно, младежките си години изкарали заедно в Дармът. После, когато Ник напусна флотата и се върна в Ирландия, те някак си се отчуждиха. Всъщност тогава имах чувството, че не напусна по собствена воля, но не исках да питам. Знаеш как татко ти не обичаше да говори по тези въпроси.

– Да...

(Горкият Ник. Изигран... Озлобен... Ще ми се да му стисна ръката и да му пожелае всичко хубаво...)

Няколко дни по-късно Шийла изпрати майка си на летището и реши да замине за Дъблин. Вечерта, преди да тръгне, когато ровеше из документите на баща си, намери лист хартия, изписан с няколко дати и от страни името на Ник с въпросителна, но обяснение за какво се отнасят датите нямаше: 6 юни 1951; 25 юни 1953; 12 юни 1954; 17 октомври 1954; 24 април 1955; 13 август 1955. Листът нямаше никаква връзка с останалите документи в папката и вероятно бе мушнат там случайно. Преписа ги, сложи ги в плик и ги пхна между страниците на пътеводителя за туристи.

Всъщност това бе всичко и ето, че сега тя пътуваше с намерение да... И какво възнамеряваше да направи? Да се извини от името на покойния си баща на един капитан трети ранг от запаса, който не е бил предложен за повишение? Дето на млади години бил необуздан? Най-забавният в компанията? Тъй изграденият образ не можеше много да разпали любопитството и и тя започна да си представя някакъв позастарял мъж, който се киска като хиена, зарежда капанчета и слага фишеци по вратите. Може би се е опитал да направи същото и с адмирала и затова са го изгонили, а след автомобилната катастрофа е заживял като отшелник. Значи какво? Някогашният клоун, по думите на баща и (храбър човек, който по време на войната се е хвърлял в покритите с машинно масло води на океана да спасява давецките се моряци), сега седеше

озлобен и си гризеше ноктите в някаква голяма къща в григориански стил или в нещо като гротеска на замък, пиеше ирландско уиски и тъгуваше за моряшките койки.

Бе мек октомврийски следобед. На около седемдесет мили от Дъблин местността започна да става все по-зелена и ливадите – по-гучни, макар че наоколо, изглежда, живееха малко хора. Откъм запад все по-често проблясваха водни повърхности и ето че ненадейно се откряха безброй вирове и езерца, разделени от ивици земя. В този миг предположението на Шийла, че и предстои да дръпне камбанката на някаква внушителна къща, отпадна. Тук нямаше високи стени, затворили нечии огромни владения, а само мочурливи ливади от двете страни на пътя и през тях човек едва ли можеше да стигне до сребристите езера в далечината.

В книжката за туристи описанието на Балифейн не бе многословно: «Селото е разположено на запад от Лох Тора и е заобиколено с многобройни по-малки езера.» Отбелязано бе, че странноприемницата «Килмор Армс» разполага с шест спални, но за удобствата, които предлага, не се споменаваше нищо. В краен случай би могла да се обади по телефона на Ник – дъщерята на стария му приятел се намира в затруднено положение, би ли и препоръчал някой удобен хотел наоколо, освен това ще бъде ли така любезен да я приеме на другата сутрин? Ще и отговори икономът, който от дълги години е на тази служба: «Капитанът ще се радва, ако приемете гостоприемството му тук, в замъка Балифейн.» Лаещи ирландски хрътки на домакина, който се появява на стъпалата, подпрян на своя бастун...

На билото се очерта църковна камбанария – Балифейн. Селската улица криволичеше нагоре по хълма, а от двете и страни се редяха мрачни къщи и няколко магазина, над чиито врати се мъдреха дъсчени табели с имена като Дрискол и Мърфи. Странноприемницата «Килмор Армс» се нуждаеше главно от варосване, но от невените в едно сандъче на прозореца, които храбро се опитваха да цъфнат втори път, можеше да се предположи, че тук се набляга най-вече на багрите.

Шийла паркира своя «Мини остин» и огледа обстановката. Вратата на «Килмор Армс» бе отворена. Преддверието, което служеше и за фойе, бе скромно подредено и съвсем празно. Стопаните ги нямаше наоколо, но затова пък една камбанка върху тезгяха вляво от входа подсказваше, че могат да бъдат повикани. Тя я разклати енергично и когато от някаква вътрешна стая се появи мъж с тъжно изражение на лицето, който носеше очила и накуцваше, Шийла си помисли с ужас, че това може и

да е самият Ник, за когото вероятно са настанали тежки времена.

– Добър ден – рече тя. – Ще мога ли да получа чаша чай?

– Да. А закуска искате ли?

– Всъщност по-добре да е със закуска – каза Шийла, като си представи горещи кифлички и конфитюр от череши. На лицето и се изписа онази лъчезарна усмивка, която обикновено, отправяше към портиера в театъра.

– Трябва да почакате десетина минути – уточни мъжът. – Трапезарията е вдясно, три стъпала надолу. Отдалече ли идвате?

– От Дъблин.

– Пътят е приятен. Аз самият бях в Дъблин преди седмица. Жена ми, мисис Доуърти, има роднини там. В момента съм сам, защото е болна.

Шийла се чудеше дали трябва да се извини за притеснението, но мъжът вече бе изчезнал да приготвя закуската и тя слезе в трапезарията. Там бяха подредени шест маси, ала изглежда, от доста време никой не се бе хранил на тях. Един стенен часовник нарушаваше тишината с натрапчивото си тиктакане. Скоро някъде отзад се появи задъхана млада прислужничка с табла, върху която имаше кана с чай и вместо очакваните кифлички и черешов конфитюр – чиния с две пържени яйца, три дебели парчета бекон и цяла камара пържени картофи. Значи това се разбираше под закуска с чай... Трябваше да я изяде, иначе мистър Доуърти щеше да се обиди. Прислужничката изчезна и котката на бели и черни петна, която се бе появила заедно с нея, взе да се търка в краката на Шийла и замърка. Шийла и даде скришом бекона и едното яйце и се зае с останалата храна. Чаят беше много горещ и силен и докато го пиеше, усещаше как я изгаря отвътре.

Прислужничката се появи отново.

– Харесва ли ви? – попита я тя загрижено. – Бих могла да ви изпържа още едно яйце, ако сте гладна.

– Не, благодаря. Нахраних се много добре. Ще ми услужите ли с телефонния указател? Искам да се обадя на един приятел.

Момичето донесе указателя и Шийла започна да прелиства страниците. Абонати с името Бари колкото щеш, но нито един не живееше в този район. Нямаше и капитан трети ранг с такова име. Николас Бари, о. з. не фигурираше в този указател. Нима пътуването и се оказваше напразно? Вълнението, очакването и дързостта в този миг я напуснаха и тя изпадна в униние.

– Колко ви дължа?

Малката прислужничка смутолеви някаква скромна цифра. Шийла и благодари, плати, прекоси преддверието и оттам през отворената врата излезе на улицата. Пощата беше на няколко крачки. Реши да попита още веднъж и ако отново не и провърви, да запали колата и да си потърси хотел по обратния път за Дъблин – поне щеше да се потопи в гореща вана, да си поотпочине и да преспи удобно. Тя изчака търпеливо една стара жена, която си купуваше марки, сетне някакъв мъж, който разпитваше как се пращат колетите до Америка, и на свой ред се обърна към началника на пощата, седнал зад гишето:

– Извинете, бихте ли ми помогнали? Да знаете случайно дали капитан Бари живее някъде в този район?

Мъжът я погледна изпитателно:

– Да, той живее тук от двамайсет години.

Ето, че щастие то и се усмихна! Най-сетне! Значи мисията щеше да продължи. А тя точно се беше отчаяла, че всичко е загубено.

– Бях решила, че няма да го намеря – взе да му обяснява Шийла, – защото не открих името му в телефонния указател.

– Нищо чудно. На остров Лам няма телефонна връзка.

– Остров Лам? Искате да кажете, че той живее на остров?

Мъжът я погледна така, сякаш бе задала глупав въпрос.

– Островът се намира в южната част на Лох Тора, по права линия е на около четири мили оттук, но човек не е птичка, та да прехвъркне. Дотам може да се отиде само с лодка. Ако искате да се свържете с капитан Бари, най-добре е първо да му пишете. Той не приема много хора.

Ами да. Озлобен... Отшелник...

– Разбирам – каза Шийла. – Нямах представа. А островът може ли да се види от пътя?

Мъжът вдигна рамене.

– Като тръгнете обратно и излезете от Балифейн, на около два километра има отбивка за езерото. Но това е черен път. С кола не може да се мине. Имате ли удобни обувки, няма да ви бъде трудно. Най-добре е да вървите по светло. Ако се смрачи, ще загубите пътя, а и вечер над езерото се образува мъгла.

– Благодаря ви – отвърна Шийла, – много ви благодаря.

Тя излезе от пощата с чувството, че началникът продължава да я следи с настойчивия си поглед. Сега какво? По-добре да не рискува тази вечер. По-добре да се задоволи криво-ляво със съмнителните удобства на «Килмор Армс» и да изтърпи едно преяждане. Тръгна обратно към хотела и на входа едва не се сблъсква с мистър Доуърти.

– Боя се да не ви затрудня, но ще можете ли да ми осигурите стая за тази нощ?

– Разбира се... Радвам се, че мога да ви окажа гостоприемство – рече и той. – Сега тук няма хора но повярвайте ми, в туристическия сезон при нас рядко остава свободно легло. Веднага ще ви внесе багажа. Съвсем спокойно можете да оставите колата на улицата.

Мистър Доуърти се разтапяше от любезност. Куцукайки, той се до-търти до багажника, извади куфара и, въведе я в «Килмор Армс» и се за-изкачва пред нея по стълбите. Сетне отвори вратата на малка двойна стая с изглед към улицата.

– Ще платите само едното легло. Двайсет и два шилинга заедно със закуската. В края на коридора има баня.

Всъщност беше доста забавно – та това заведение предлагаше и модер-ни удобства. А навечер местните хора вероятно ще изпълнят бара. Пък ако се и разпее... Тя ще пие «Гинес», цяла халба, и ще ги наблюда-ва, може и да се присъедини към тях.

Шийла отиде да огледа банята. На подобни места бе попадала по време на турнетата. Единият кран капеше – под него имаше ръждиво петно – и когато го-завъртя, водата забушува и загърмя като Ниагарския водопад. Все пак топла вода. Извади нощницата си и тоалетните при-надлежности, изкъпа се, облече се пак и слезе долу. По коридора доли-таха гласове. Тръгна натам, откъдето идеше глъчката, и се озова в бара. Зад тезгяха стоеше самият мистър Доуърти. Щом влезе, всички млъкна-ха и обърнаха очи към нея. «Всички» бяха всъщност неколцина мъже, сред които тя позна началника на пощата.

– Добър вечер – поздрави ги Шийла ведро.

Смутолевиха по нещо в отговор – пълно безразличие. Сетне про-дължиха да приказват помежду си. Шийла си поръча уиски и изведнъж, седнала на високия стол, се почувствува неловко. Наистина смешно, за-що, след като по време на турнетата бе свикнала да влиза във всякакви барове, а този с нищо не беше по-особен.

– За първи път ли сте в Ирландия? – запита я мистър Доуърти, до-като наливаше уискито, все тъй изпълнен с желание да и угоди.

– За първи път. Направо се срамувам, че досега не съм идвала тук. Дядо ми беше ирландец. Сигурно околността е красива. Утре трябва да се поразходя край езерото.

Тя хвърли поглед към насядалите мъже и усети, че началникът на пощата я наблюдава.

– Значи ще останете още няколко дни при нас? – попита мистър

Доуърти. – Ако искате, мога да уредя да отидете и на риба.

– Въщност... Не знам. Зависи.

Как се открояваше на този фон високият и глас, подчертаният английски акцент – това и напомни за майка и. Приличаше на известна личност, излязла от страниците на някое лъскаво списание. А местните хора веднага спряха да разговарят. Очакваното ирландско добродушие липсваше. Нямахме изгледи някой от присъстващите да грабне цигулката, да рипне и да изтанцува една джига, да запее. Вероятно се отнасяха с подозрение към момичетата, които стоят вечер сами по кръчмите.

– Когато пожелаете, можете да вечеряте – съобщи и мистър Доуърти.

Тя се възползува от предложението, смъкна се от високия стол и тръгна към трапезарията. Изведнъж се почувствува като малко момиченце. Супа, риба, говеждо печено – колко труд си бяха направили, а въщност тя с удоволствие би хапнала само тънко парченце шунка, но сега бе неприлично да остави нещо в чинията си. За десерт – фруктова салата, полята с шери.

Шийла погледна часовника си. Беше само осем и половина.

– Във фойето ли ще изпиете кафето си?

– Да, благодаря.

– Има и телевизор. Ще ви го включа.

– Младата прислужничка придърпа едно кресло близо до телевизора и Шийла седна там с кафето, макар че кафе никак не и се пиеше. Картината на екрана трепкаше и подскачаше – даваха някаква американска комедия от 1950 година. Откъм бара все още долитаха далечни гласове. Шийла наля обратно кафето в каничката и се качи горе да си вземе палтото. Сетне излезе на улицата, като остави телевизора да гърми в празното фойе. Наоколо нямаше никой. Всички вече спяха или се бяха прибрали. Подкара колата през празното село и се озова на пътя, който я бе довел тук следобед. Отбивка на около два километра от Балифейн, така бе казал началникът на пощата.

Трябва да е това, тук вляво. Фаровете и осветиха изкривена табела с надпис: «Към Лох Тора». Пътеката се спускаше надолу тясна и криволичеща. Не беше разумно да тръгва без фенер – месецът още не бе достигнал пълнолуние и само от време на време се подаваше иззад бързо движещите се облаци. Все пак... Можеше да повърви малко – ако не за друго, то просто за да се поразходи.

Остави колата близо до табелата и тръгна. Обувките и, за щастие без токчета, зашляпаха в калта. Щом зърна езерото – помисли си тя, –

ще се върна, а утре ще стана рано, ще си взема нещо за обяд и ще дойда отново тук, за да обмисля добре как ще атакувам острова.» Но ето, че пътеката стана по-широка и изведнъж пред очите и се откри голямата водна повърхност, заобиколена от земни издатини, на-ръфали брега. В средата беше самият остров, забулен от дървета. От него се излъчваше нещо зловещо и мрачно. Когато луната се показваше за миг през облаците, водата изведнъж ставаше сребърна, но островът продължаваше да стои там като черна гърбица, като туловище на кит.

Остров Лам...Кой знае защо, в съзнанието и изплуваха легенди, не за храбри ирландски герои от миналото или за племенни вражди, а легенди, в които се разказва за жертвоприношения в чест на древни праисторически богове. Представяше си жертвени олтари от камък сред някоя горска поляна. Агънце с прерязано гърло, хвърлено в жарта. Всъщност колко далеч бе островът от брега? Сега през нощта беше трудно да се каже. Отляво някакво поточе си пробиваше път през тръстиките и се вливаше в езерото. Тръгна към него, като се опитваше да стъпва по камъчетата, за да не се навре в калта. Тогава видя лодката, завързана за един пън. До нея стоеше някакъв мъж. Мъжът гледаше към Шийла. Обхвана я безумна паника и тя се дръпна назад. Не трябваше да го прави. Мъжът закричи бързо през калта и застана до нея.

– Търсехте ли някого? – попита я.

Беше млад, як мъж, облечен с моряшка фланелка и дочени панталони. Говореше с акцента на местните хора.

– Не – отговори Шийла, – не, аз съм туристка.

Вечерта ми се стори приятна и реших да се поразходя.

– Мястото е доста диво, не е за разходки. Отдалече ли идвате?

– От Балифейн. Отседнах в «Килмор Армс».

– Аха – рече мъжът. – Сигурно сте тук, за да ходите на риба. Но от другата страна на Балифейн има по-добри места за риболов.

– Благодаря ви. Ще го имам предвид.

Настъпи мълчание. Шийла се чудеше дали да кажа още нещо, или да се обърне и да си тръгне, като му пожелае весело лека нощ. Мъжът гледаше над рамото и, вираше се отзад в пътеката и тогава тя чу нечии стъпки, които шляпаха в калта. От сянката изплува още една фигура – човекът вървеше към тях. Беше началникът на пощата от Балифейн. Шийла се чудеше да съжалява ли, или да се радва.

– Добър вечер, днес май за втори път – поздрави тя. Усети, че е попрекарила със сърдечната нотка в гласа. – Не изчаках до сутринта и ето че благодарение на вашия съвет успях да намеря пътя.

– А пък аз – отвърна началникът на пощата – забелязах, че колата ви е паркирана на шосето до отбивката, и реших да тръгна подир вас да не би да ви се случи нещо.

– Много мило от ваша страна – отбеляза Шийла. – Но не биваше да си правите труда.

– А, няма нищо. Аз за всеки случай, после да не съжалявам. – Той се обърна към младия мъж с моряшката фланелка: – Хубава вечер, нали, Майкъл?

– Хубава е, мистър О'Раили. Младата дама е дошла тук на риболов. Обясних и че отгатык Балифейн мястото е по-добро.

– Прав си, само че ако наистина е дошла заради риболова – заяви началникът на пощата и за първи път се усмихна, но усмивката му беше неприятна, сякаш си имаше нещо наум, – Младата дама дойде при мен тази вечер в пощата, питаше за капитан Бари. Бе изненадана, че го няма в указателя.

– Я виж ти! – възкликна младият мъж, поколеба се, после извади от джоба си фенерче и светна право в лицето и. – Позволявам си да отбележа, мис, че нямам удоволствието да ви познавам. Ако благоволите да ми кажете по каква работа търсите капитана, аз ще му предам.

– Майкъл живее на остров Лам – намеси се началникът на пощата, – Той е нещо като пазач – доверено лице на капитана, и тъй да се каже, негово задължение е да не допуска там нежелани гости.

Той изрече тези думи със същата онази многозначителна усмивка, която и беше крайно неприятна. Прииска и се да се махне оттук, да не стои край това зловещо езеро с тези непознати мъже, а да се върне обратно в спретнатата малка стая в «Килмор Армс».

– Боя се, че не ще мога да предам съобщение по вас – отбеляза Шийла. – Въпросът е личен. Може би ще бъде по-добре да пиша на капитан Бари от хотела. Всъщност той не ме очаква. Всичко е доста сложно.

И за двамата мъже бе ясно, че тя губи самообладание. Видя, че се споглеждат. После младият кимна глава на началника на пощата и го дръпна настрана, но Шийла не можеше да чуе какво си говорят. Тревогата и растеше.

Младият мъж се обърна към нея.

– Вижте какво – усмихна се той малко цинично. – Смятам да ви закарам до острова с лодката и капитанът сам ще реши дали ще ви приеме, или не.

– Не, не – възпротиви се Шийла, като направи крачка назад, – не

тази вечер. Много е късно. Ще дойда утре сутринта и тогава можете да ме закарате.

– По-добре е да приключим с въпроса още сега – заяви Майкъл.

Да приключим с въпроса сега? Какво искаше да каже? Преди няколко месеца след една премиера тя се бе похвалила пред приятели, че никога не и се е случвало да изпитва страх и че единственото, от което се бои, е да не изчерпи таланта си. А ето че сега се бе изплашила.

– Ще ме чакат в хотела – отвърна бързо Шийла. – Ако не се прибере сега, мистър Доуърти ще се обади в полицията.

– Не се притеснявайте – намеси се началникът на пощата. – Аз съм с един приятел, той остана горе на шосето. Ще откара колата ви до «Килмор Армс», а пък това за Тим Доуърти го оставете на мене.

Преди да може да се възпротиви, те я хванаха от двете страни и я поведоха надолу към лодката. «Нима всичко това е истина? – помисли си Шийла. – Нима сега ще се случи най-лошото?» От гърдите и се излъгна сподавен стон на обхванато от панически страх дете.

– Шт! И таз добра! – обади се Майкъл. – И косъм няма да падне от главата ви. Вие сама казахте, че вечерта е прекрасна. Ще ви се стори още по-прекрасна във водата. Ще видите и как рибите скачат.

Той и помогна да се качи в лодката и с рязко движение я накара да седне на мястото при кърмата. Началникът на пощата остана на брега. «Така е по-добре – помисли си Шийла, – поне е само един.»

– Довиждане, мистър О'Райли – подвикна тихичко Майкъл, палейки мотора, и сетне освободи въжето.

– Довиждане, мойто момче – отвърна началникът на пощата.

Лодката се плъзна покрай тръстиките и пое навътре в езерото, моторът пърпореше тихо, приглушено. Началникът на пощата махна с ръка, после се обърна и закричи нагоре към пътеката.

Пътуването до острова не продължи повече от пет минути, но погледнат от езерото, брегът изглеждаше тъмен, далечен, а от неясните очертания на хълмовете в далечината се излъчваше нещо зловещо. Светлините на Балифейн биха и вдъхнали малко успокоение, но те не се виждаха. Никога не се бе чувствала толкова уязвима, тъй сама. Майкъл не каза нищо, докато лодката не се приближи до малкия кей, който свързваше водата с тесния бряг. Дърветата растяха нагъсто досами водата. Той завърза лодката, после протегна ръка към нея.

– Ето какво – заяви Майкъл, докато и помагаше да стъпи на кея, – истината е, че капитанът е на събрание от другата страна на езерото и сигурно ще се върне някъде към полунощ. Ще ви заведе в къщата и

стюардът ще се погрижи за вас.

Стюардът... Замъкът Балифейн и голямата къща в григориански стил изникнаха отново и я върнаха в онзи свят на фантазията, който ги бе създал, но към думата «стюард» се прибавяше някакъв елемент от средновековието – Малволио, двама-трима слуги, каменни стъпала, които водят към огромна зала. Хрътки, застанали на стража пред вратите. Това запали у нея искрица доверие. Майкъл, нямаше да я удуши тук под дърветата.

Неочаквано на по-малко от стотина крачки се появи и къщата, разположена на поляна сред дърветата. Дълга, ниска едноетажна постройка, изградена от дървен материал. Заприлича и на болница за туземци, като онези по картинките, дето мисионерите са ги строили в джунглата. По цялата дължина на къщата имаше веранда и когато Майкъл я поведе по стъпалата и спря пред вратата с надпис: «За камбуза», отвътре се разляя куче, но това съвсем не беше лай, излизащ от гърдите на настървена хрътка, а по-скоро джавкане, пискливо и по-остро. Майкъл се изсмя, обърна се към нея и каза:

– Когато Скип е тук, аз няма защо да пазя. Подушва непознатите още преди да се доберат до брега.

Вратата се отвори. Пред тях застана нисък, набит мъж на средна възраст, облечен в униформа на морски стюард.

– Отваря ти се малко работа, Боб – заяви Майкъл. – Тази млада дама обикаляше по тъмно край езерото, освен това стана ясно, че разпитвала мистър О'Райли за капитана.

Върху лицето на стюарда не помръдна нито един мускул, само очите му зашариха по дрехите на Шийла, най-вече към джобовете на самото и.

– Не носи нищо – съобщи Майкъл, – чантата и е сигурно в колата, отгатък, на шосето. Всъщност младата дама е отседнала в «Килмор Армс», но ние решихме, че е най-добре да я доведем направо тук. Знае ли човек?

– Заповядайте, мис, влезте – обърна се стюардът към Шийла с любезен, но твърд глас. – Доколкото разбирам, идвате от Англия?

– Да – отговори тя. – Пристигнах днес в Дъблин със самолет и после с колата дойдох направо тук. Работата ми с капитан Бари е съвсем лична и не желая да я обсъждам с друг.

– Разбирам – каза стюардът.

Дребното кученце с щръкнали уши и умни, интелигентни очи внимателно душеше глезените на Шийла.

– Бихте ли ми подали горната си дреха? – попита стюардът.

Безумна идея. Тя беше с вълнено сако в тон с полата и. Свали го и му го подаде. Той пребърка джобовете и го остави на облегалката на един стол. Сетне – наистина отвратително – с резки, професионални движения опипа тялото и, а в това време Майкъл следеше процедурата с нескрит интерес.

– Не ми е ясно защо вършите това – каза Шийла. – Та нали вие ме отвлякохте, а не аз вас?

– Така постъпваме с всеки посетител, когото не познаваме – каза стюардът. – Да си спестим някои неприятности; по-нататък. – Той кимна с глава към Майкъл. – Добре направи, че доведе младата дама. Ще обясня всичко на капитана, когато се върне.

Майкъл се захили, намигна на Шийла, вдигна на шега ръка, имитирайки военен поздрав, и излезе, като затвори вратата след себе си.

– Последвайте ме, моля – каза стюардът. Шийла взе да съжалява, че Майкъл го няма – сега той изведнъж и се стори съюзник, а не възможен похитител. Тя тръгна след стюарда Боб (той вече съвсем не и приличаше на Малволио), който я поведе по коридора към една стая в дъното, отвори със замах вратата и я покани да влезе.

– Цигарите са на масата до камината – заяви Боб. – Позвънете, ако имате нужда от нещо. Ще искате ли кафе?

– Да, моля ви – каза Шийла. Ако се наложеше да бодърствува цяла нощ, кафето щеше да и помогне.

Стаята бе просторна, удобна, застлана от край до край със син килим. Канапе, няколко дълбоки кресла, голямо бюро край прозореца. Снимки на кораби по стената. Главните прашяха весело в камината. Обстановката и напомняше за нещо, нещо от детството и, тя като че ли бе виждала подобна стая. После се сети. Наредбата бе точно копие на капитанската каюта на «Екскалибур», каютата на баща и. Разположението, мебелировката бяха същите. Имаше нещо необичайно в това да се озвеш сред такъв познат декор. Сякаш прекрочваше обратно в миналото.

Шийла започна да обикаля из стаята, опита се да възприеме атмосферата. Отиде до прозореца и дръпна завесите – за миг и се стори едва ли не, че пред нея ще се открие палубата, а отвъд в далечината ще има и други кораби, пуснали котва в пристанището на Портсмут. Но нямаше нито палуба, нито кораби. Виждаха се само дългата веранда, неясните очертания на дърветата и пътеката към езерото, което сега блестеше, сгряно от луната. Вратата отново се отвори и стюардът донесе кафето на сребърен поднос.

– Капитанът ще се върне скоро – съобщи той. – Току-що ми предадох, че катерът му е тръгнал преди петнайсет минути.

Катер... Значи нямаша само тази лодка. Току-що му предали. Не бе чула никакво позвъняване, а и нали в къщата нямаше телефон. Стюардът излезе и затвори вратата. Шийла отново изпита страх, пък и бе никъде без чантата си, която остана в колата. Нямаше гребен, нямаше червило. За последен път се бе поправила, преди да слезе в бара на «Килмор Армс». Тя се взря в огледалото, закачено на стената зад бюрото. Влажна коса, преbledняло и изпито лице – имаше безумен вид. Зачуди се кое е по-добре: дали той да я свари как спокойничко си пие кафето, отпусната в едно от креслата, или може би трябваше да се изправи наперено до камината, с ръце в джобовете на сакото. Имаше нужда от напътствие, от режисьор като Адам Вейн, който да и каже какво да направи, къде ще е най-добре да застане, преди още завесата да се е вдигнала.

Шийла обърна гръб на огледалото и както бе застанала с лице към бюрото, погледът и се спря на една снимка, поставена в синя кожена рамка. Та това бе снимката на майка и като булка с отметнат назад воал и онази победоносна усмивка, която винаги я дразнеше. Ала тук нещо не беше наред. Младоженецът, застанал до нея, не бе бащата на Шийла. Беше Ник, кумът, вчесан нагоре, надменен, отегчен. Слисана, тя се взря по-отблизо и разбра, че фотографията е умело фалшифицирана. Главата и раменете на Ник бяха поставени върху тялото на баща и, докато главата на баща и, с пригладена коса и щастлива усмивка, бе пренесена върху дългнестата фигура отзад при шаферките. Шийла откри веднага този трик само защото знаеше оригиналната снимка, която стоеше върху бюрото на баща и у дома – и самата тя я имаше, прибрана в някакво чекмедже. Всеки друг би сметнал снимката за истинска. Но защо, боже мой? Кого е искал да измами Ник? Може би самия себе си?

Шийла се почувствува неудобно и се отдръпна от бюрото. Самоизмамвах се обикновено душевноболните. Какво бе казал баща и? Ник винаги е бил особняк... Тя се бе изплашила, когато двамата мъже я разпитваха на брега на езерото, но то беше физически страх, естествена реакция при мисълта, че може да стане жертва на насилие. Това сега беше друго – изпитваше отвращение и не беше наясно от какво точно се бои. В началото стаята и се бе сторила уютна и позната, но сега всичко изглеждаше необичайно, налудничаво. Чувствувах се, че не бива да остане тук.

Отиде до прозореца, от който можеше да се излезе на верандата, и

дръпна завесите. Беше заключен. Значи нямаше начин да избяга. После чу гласове в коридора. «Ето – каза си тя – вече няма връщане назад. Трябва да лъжа, да измислям, да импровизирам.» Сама – в къщата освен нея бе само стюардът – с един болен човек, с един луд. Вратата се отвори и той влезе в стаята.

В първия миг и двамата се стъписаха. Той всъщност отвори вратата буквално в секундата, в която тя понечи да предприеме нещо. Завари я в неловко положение, полу наведена между креслото и масичката за кафе – в позата и нямаше никакво достойнство. Шийла се изправи и вперил очи в него. Капитанът също. Ни най-малко не приличаше на кума от истинската снимка, освен по фигурата – бе също тъй слаб и дългнест. За алаброс и дума не можеше да става, тъй като косата му бе доста оредяла, а с черната превръзка върху лявото око приличаше на Моше Даян. Дясното му око я изучаваше – то бе наблюдателно и съвсем синьо. Устните – тънки. Стоеше, приковал поглед върху нея, а кученцето, което се бе втурнало в стаята след него, подскачаше наоколо. Без да сваля очи от Шийла, той извика на стюарда:

– Операция Б може да започва, Боб.

– Да, ясно, сър – отговори стюардът от коридора. Вратата се затвори, Ник пристъпи и каза:

– Виждам, че Боб ви е донесъл кафе. Боя се, че е студено.

– Не знам. Още не съм го пила.

– Добавете му малко уиски, ще се почувствувате по-добре.

Той отвори един бюфет, вграден в стената, и извади табла с гарафа, сифон и чаши. Постава я на масата между двете кресла, сетне се отпусна в креслото срещу нея и кученцето скочи на скута му. Шийла си наля малко уиски в чашата с кафето – усещаше, че ръката и трепери. Отгоре на всичко чувствуваше, че се облива в пот. Гласът му беше ясен, говореше доста отсечено, властно, напомняше и за един режисьор, който преподаваше в театралното училище и докарваше до сълзи половината от студентите си. Всички се стъписваха, но не и тя. Една сутрин Шийла се възмути и напусна класа, а той се принуди да и се извини.

– Добре е да се отпуснете малко, да се успокоите – заяви домакинята. – Цялата сте като струна. Съжалявам за отвлечането, но вината си е ваша. Много неразумно сте се разхождали край езерото посред нощ.

– На табелата пише само «Към Лох Тора» – отговори Шийла. – Никъде не видях предупреждение, че влизането е забранено. Би трябвало още на летището да препоръчват на гостите да не ходят никъде след залез слънце, но вероятно не го правят, защото с това ще прогонят всички

туристи.

«Изгълтай това» – рече си тя и изля в гърлото си примесеното с уиски кафе. Мъжът я погледна с лек присмех и започна да гали гладката лъскава козина на кученцето. Погледът му я смущаваше. Шийла имаше чувството, че лявото му око под превръзката е съвсем здраво.

– Как се казвате?

Отговорът и дойде инстинктивно.

– Джини – отвърна бързо тя и добави: – Блеър. Дженифър Блеър беше псевдонимът и в театъра.

Струваше и се, че Шийла Мъни не звучи добре за актриса. Ала никой освен баща и не бе я наричал точно Джини. Как можа да го изстреля? Сигурно от нерви.

– Брей, брей, значи Джини. Хубаво име – отбеляза той. – И защо искахте да ме видите, Джини?

Импровизирай. Хващай репликата, сетне усетът ще ти подсказе. Адам Вейн винаги казваше така. Ето ситуацията, включи се в нея. Хайде, започвай...

На масата имаше кутия с цигари и запалка. Шийла се наведе и взе една цигара. Той не направи опит да и запали.

– Аз съм журналистка. Редакцията ни се готви напролет да излезе с нова рубрика, която ще проследи как се отразява излизането в пенсия върху военно-служещите. Харесва ли им, не им ли доскучава... С какво се занимават, хобита и така нататък. Знаете какво се пише. Та мен натовариха с тази задача, мен и още трима души. Вие бяхте в моя списък и ето ме – дойдох.

– Значи това било.

Много и се искаше поне за миг да отмести окото от нея. Кученцето се бе размазало от удоволствие под галещата ръка и лежеше по гръб, с вдигнати във въздуха лапи.

– Какво ви накара да решите, че бих могъл да представявам интерес за вашите читатели?

– Аз всъщност нямам нищо общо с избора на хората – отговори тя. – Други се занимават с тази работа. Бяха ми дадени само кратки данни. Военен, бойни отличия, пенсиониран, живее в Балифейн. Поемам задачата отгук нататък. От мен се иска да се върна с материал. Да се докосна до човека, да заинтригувам читателите...

– Наистина любопитно – отбеляза Ник, – защо вашите началници са се спрели точно на мен, когато наоколо живеят много по-изтъкнати военно служещи от запаса? Генерали, контраадмирал, с лопата да ги

ринеш.

Тя сви рамене.

– Да си кажа правото, те не избират специално този или онзи, ами слагат имената в една папка и който се падне. Освен това подметнаха ми, че сте живеели като отшелник. Подобни неща будят любопитство. Поръчаха ми непременно да разбера кое ви е накарало да се отдръпнете от света.

Той наля уиски в чашата си, после отново Се облегна назад.

– И как му е името на вашия вестник?

– Не вестник, а списание. От онези новите, с лъскавите корици – смята се за много перспективно. Излиза два пъти в месеца. «Сърчлайт», може би сте го виждали.

Всъщност имаше такова списание, бе започнало да излиза неотдавна. Попадна и един брой сега на идване в самолета.

– Не, не съм го виждал, но това не бива да ви изненадва. Когато човек живее като отшелник, мисля, че такива пропуски са му простени.

– Моля ви се, нормално е да се предположи.

Окото бе нащрек. Тя пусна облак дим във въздуха.

– Значи професионално любопитство. То ли ви накара да се запътите към езерото по тъмно, вместо да изчакате и да се свържете с мен на другия ден?

– Естествено. При това живеете на остров. Островите винаги са криели загадки. Особено нощем.

– Значи не сте от плашливите.

– Изплаших се, когато вашият приближен Майкъл и доста неприятният началник на пощата ме притиснаха от двете страни, и ме принуди-ха да се кача в лодката.

– Какво помислихте, че ще направят?

– Очаквах побой, изнасилване, убийство, нещо такова.

– Ето какво става, когато човек чете английски вестници и пише за лъскави списания. Може и да ви се вижда чудно, ала ние тук в Ирландия сме кротки хора. Това, дето открай време се стреляме едни други, то си е традиция. Но изнасилване? Такова нещо няма. Ние не прелъстяваме жените. Те ни прелъстяват.

Сега вече Шийла не можа да не се усмихне. Увереността и се въз-ръщаше. Отблъсквай и настъпвай. Тя можеше да поддържа такъв разго-вор с часове.

– Разрешавате ли да цитирам това ваше мнение?

– Бих предпочел да не го правите. Накърнява националния образ.

По ни е драго да се оприличаваме със сатаната. Така и другите ни уважават повече. Налейте си още уиски.

– Благодаря, ще си наляя.

«Ако това беше репетиция – помисли си Шийла, – режисьорът щеше да ми каже да не стоя на едно място. Да си наляя от гарафата, да се изправа, да огледам стаята. Не, всъщност по-добре е да не ставам.»

– Сега е ваш ред да ми отговорите на няколко въпроса – рече тя. – Има ли вашият лодкар навика да отвлича туристи?

– Не, вие сте първата отвличена. Трябва да се чувствате поласкана.

– Казах му – продължи Шийла – същото, което казах и на началника на пощата, че е твърде късно да ви се изгърсвам на гости и че ще дойда отново на сутринта. Те не искаха и да чуят. А когато пристигнах тук, стюардът ви ме претърси, препипа ме, както се изразяват моряците.

– Боб е много съвестен. Старо моряшко правило. Едно време препипвахме така местните момичета, когато се качвах на кораба. Това беше част от забавлението.

– Лъжа е – отбеляза тя.

– Не е, уверявам ви. Сега, доколкото знам, се забранява. Забрали са и дневните дажди ром. После се чудят защо младежите не остават във флотата. Ето това можете да го цитирате, ако искате.

Шийла го наблюдаваше над ръба на чашата си.

– Съжалявате ли, че напуснахте службата?

– Ни най-малко. Взех всичко, което можеше да ми даде.

– А не можеха ли да ви повишат?

– За какво, по дяволите, ми е повишението? Кой е заритал да командва кораб в мирно време? Днес корабите остаряват още преди да ги пуснат във водата. А съвсем пък не се виждам как бих подпирал с гръб облегалката на някое кресло в Адмиралтейството или в друго учреждение на брега. Освен това тук у дома имах да върша много по-смислени неща.

– Какви?

– Да опозная собствената си страна. Да чета история. Нямам предвид Кромвел и други подобни, а древната история, която е много по-пленителна. Написал съм стотици страници, които никога няма да бъдат отпечатани. От време на време публикуват мои статии в научните издания, повече не ми трябва. Не го правя за пари. Не съм като вас, журналистите от списанията.

Той се усмихна отново. Този път в усмивката му имаше нещо приятно. Всъщност на нея и подеждва така, а в общоприетия смисъл на

думата под «приятно» хората не разбират това. Усмиваше се приканващо, по-точно предизвикателно. («Беше най-забавният от всички.») Дали бе дошъл моментът? Набрала ли бе достатъчно смелост?

– Кажете ми... – започна Шийла. – Въпросът е личен, но моите читатели ще се интересуват. Без да искам, видях снимката на бюрото ви. Значи сте имали и жена?

– Да, преживях една трагедия. Тя загина при автомобилна катастрофа няколко месеца след като се оженихме. За съжаление само аз се спасих. Тогава именно загубих окото си.

Шийла онемя. Импровизирай... импровизирай.

– Каква жестока съдба – прошепна тя. – Наистина ви съчувствам.

– Не се притеснявайте. Това се случи преди години. Разбира се, трябваше да мине време, докато се съвзема, но човек се научава да живее със скръбта, приспособява се някак си. Какво друго може да стори. Тогава вече се бях уволнил, но от това нещата не се облекчаваха. Все едно, каквото било – било. Но нали ви казах, много вода изтече оттогава.

Значи той си вярваше? Наистина вярваше, че е бил женен за майка и и тя е загинала при катастрофа? Вероятно нещо беше станало с главата му, не бе загубил само окото си. А кога ли е фалшифицирал снимката? Преди катастрофата или след това? И защо? Колебанието и недоверието я обзеха отново. Точно бе взел да и става симпатичен, бе престанала да се притеснява от него и ето, че отново загуби почва под краката си. Ако беше луд, как трябваше да се държи с него, какво трябваше да направи? Тя стана и отиде до камината. Сама се учуди колко естествено бе сега това движение, то не беше плод на актьорските и способности, нито пък на режисьорска намеса – нямаше вече театър, всичко бе истина.

– Вижте какво – каза Шийла, – имам чувството, че не бива да пиша този материал. Не е честно спрямо вас. Преживели сте достатъчно много. Аз всъщност не знаех, тези неща. Сигурна съм, че и редакторът ще се съгласи с мен. Нямаме навика да се ровим в хорските страдания. «Сърчлайт» не е списание от този род.

– А, значи тъй било? Направо съм разочарован. Аз пък с нетърпение очаквах да прочета всичко за себе си. Имам доста високо самочувствие и се лаская, нали разбирате?

Капитанът отново започна да гали кучето, но нито за миг не свали поглед от лицето ѝ.

– В такъв случай – Шийла се колебаеше какво точно да отговори –

бих могла да разкажа нещичко за това как живеете тук сам на острова, колко сте привързан към кучето си и още, че се интересувате от древна история... в тази светлина.

– Ще е доста скучно и едва ли си заслужава да бъде отпечатано.

– Не, грешите.

Изведнъж той се засмя, пусна кучето на пода и застана до нея пред камината.

– Не ще се отървете с тази скалъпена история, ще трябва повечко да се потрудите – каза капитанът. – Нека оставим разговора за утре сутрин. Тогава може и да сте по-склонна да ми кажете коя сте всъщност. Ако сте журналистка, в което се съмнявам, то в никакъв случай не са ви изпратили тук да пишете за това на какви занимания съм се отдал или пък за любимото ми куче. Чудна работа, приличате ми на някого, ама по дяволите, как никак не мога да се сетя на кого.

Той се усмихна, изправен над нея – излъчваше самоувереност, въобще не изглеждаше луд. Напомняше и... нещо свързано с баща и но какво? Че е в каютата му на борда на «Екскалибур»? Че баща и я хвърля високо нагоре, а тя пици – нещо между възторг и страх? О, как ухаеше одекolonът му, същият като на този мъж тук, съвсем различен от вонящите тоалетни води, с които днес всички се поливат...

– Хората все ми казват, че им приличам на някого – отбеляза Шийла. – Излиза, че нямам собствен образ. Вие пък ми напомняте на Моше Даян.

Капитанът докосна превръзката на окоото си.

– Ние с него прибягваме до един и същ номер. Ако носехме белезникави превръзки например, никой нямаше да ни обръща внимание. Номерът е в черния цвят. Действа на жените точно както черните чорапи на мъжете.

Той прекоси стаята и отвори вратата.

– Боб!

– Какво има, сър? – долетя гласът на стюарда откъм кухнята.

– Надявам се, че Операция Б е в ход?

– Да, сър. Очакваме Майкъл, той е вече при кея.

– Отлично! – Капитанът се обърна към Шийла: – Елате да ви разведем из къщата.

Тя не разбираше точно за какво си говорят, но все пак от казаното извади заключение, че Майкъл ще я съпроводи с лодката до сушата. Щеше да има достатъчно време, след като се прибере в «Килмор Армс», да реши дали да дойде отново на другата сутрин и да разкрие всичко,

или да се откаже от мисията си и да излезне. Капитанът я водеше по коридора – отваряше една след друга разни врати, върху които имаше надписи: «Апаратна»... «Лазарет»... «Салет»... «Ето какво било – каза си тя. – Той си въобразява, че живее на кораб. Измислял е тези неща за утешение и тъй се е преборил с разочарованието, с мъката.»

– Организацията ни е безупречна – поясни капитанът. – Нямам нужда от телефон – използвам радио на къси вълни. Когато човек живее на остров, трябва да е независим. Тук сме като на кораб в открито море... Започнах от нищо. Когато дойдох на остров Лам, нямаше дори и колиба, а това, което виждате сега, е истински флагман. Оттук бих могъл да ръководя цяла флотилия.

Капитан Бари се усмихна победоносно. «Той наистина е луд – помисли си Шийла, – напълно луд, и все пак е привлекателен, всъщност много привлекателен. Човек би могъл лесно да се подведе, да повярва на всичко, което казва.»

– Колко души живеете тук?

– Десет, заедно с мене.

Стигнаха до някаква врата в дъното на коридора. Той мина напред и я поведе към отделно крило, което се състоеше от три стаи и баня. На една от вратите бе написано: «Капитан Бари».

– Аз живея тук – заяви капитанът, като отвори широко вратата и пред очите и се разкри типична капитанска каюта, в която обаче нямаше койка, а легло. Наредбата и бе позната и Шийла изведнъж бе обхваната от мъчителна носталгия.

– Тук са и стаите за гости – допълни той. – Номер едно и две. От номер едно изгледът към езерото е по-добър.

Капитанът влезе в стаята и отдръпна завесите. Луната се бе вдигнала високо и осветяваше водната повърхност отвъд дърветата. Беше много спокойно, много тихо. Сега остров Лам съвсем не изглеждаше зловещ. Точно обратното – сушата в далечината се открояваше призрачна и мрачна.

– Дори и на мен ще ми се прииска да стана отшелничка, ако можех да живея тук – заяви Шийла. Сетне, като се отдалечи от прозореца, добавя: – Не трябва да ви задържам. Може би Майкъл чака там, за да ме отведе.

Той вече бе запалил нощната лампа.

– Няма да се връщате. Операция Б е в ход.

– Какво искате да кажете?

Окоето я наблюдаваше, лукаво развеселено.

– Когато ми съобщиха, че една млада дама иска да ме види, аз веднага разработих план за действие. Операция А означаваше, че лицето не представлява интерес и трябва да бъде върнато в Балифейн. Операция Б означаваше, че посетителката ще бъде моя гостенка, багажът и трябва да бъде донесен от «Килмор Армс», като се обясни положението на Тим Доуърти. Той е много дискретен.

Огново обзета от тревога, Шийла го гледаше с изумление.

– Не си оставихте много време за размисъл. Вие дадохте нареждане за Операция Б веднага щом влязохте в стаята.

– Точно така. Свикнал съм да взимам бързи решения. Ето, Боб вече идва с нещата ви.

Някой се изкашля, после почука тихо на вратата. Стюардът влезе с багажа и. Очевидно бяха прибрали всичко обратно в куфара и – дреболиите, които бе разпиляла из хотелската стая. Боб носеше и пътеводителя с картите заедно с чантата и от колата. Бяха се погрижили да не забравят нищо.

– Благодаря ти, Боб. Мис Блеър ще позвъни, когато реши да закусва.

Стюардът постави нещата и на един стол, каза тихичко: «Лека нощ, мис» и се оттегли. «Това е, нямам избор – помисли си Шийла, – ами какво ще правя оттук нататък?» Той все още я наблюдаваше, личеше, че му е забавно. «Ако не знаеш какво да правиш – каза си Шийла, – прозрявай се. Дръж се непринудено. Преструвай се, че подобни неща ти се случват едва ли не всяка вечер.» Тя взе чантата си, намери гребена, прокара го през косата си и същевременно тихичко си тананикаше.

– Не е трябвало да се пенсионираме – заяви Шийла. – Такива организаторски способности да отиват на вятъра. Вие бихте могли да командвате Средиземноморската флота. Да провеждате учения или нещо подобно.

– Точно това и правя. Ще получите точни инструкции, щом този кораб предприеме акция. Сега имам работа, тъй че се налага да ви оставя. Всъщност... – той замълча за миг, сложил ръка на дръжката на вратата – няма нужда да се заключвате, вие сте в пълна безопасност.

– Не би ми дошло и наум да се заключвам – отвърна Шийла. – Като журналистка аз не се стряскам от изненади, попадала съм в най-необичайни ситуации, свикнала съм и да дебна посред нощ из непознати коридори.

«Тук добре го изиграх – помисли си тя. – Ще те науча аз. Сега изчезвай, а ти струпай мебелите и затисни вратата...»

– А, такава била работата значи. Като че ли аз ще трябва да си заключа вратата, а не вие. Благодаря все пак, че ме предупредихте.

Чу го, че се смее, докато се отдалечаваше по коридора. Завеса. По дяволите. Пак я надхитри, запуши и устата.

Шийла отиде до куфара и го отвори. Малкото дрехи, бельото, гримовете – всичко бе грижливо подредено. Чантата не беше докосвана. Слава богу, че документите за взетата под наем кола бяха попълнени с театралния и псевдоним. По нищо не личеше, че се казва Шийла Мъни. Само картата и туристическият пътеводител бяха разтваряни и сгънати по друг начин. Е, това нямаше значение. Бе заградила Балифейн и Лох Тора със син молив, но всеки журналист би направил същото. Все пак нещо липсваше – изчезнало бе червеникавото листче. Тя обърна пътеводителя със страниците надолу, тръсна го, но нищо не изпадна. Плика го нямаше. Пликът, в който бе сложила листа с датите, преписани от папката в кабинета на баща и, бе изчезнал.

Когато Шийла се събуди, слънчевите лъчи огряваха стаята. Тя погледна към пътния си часовник, поставен до леглото. Девет и петнадесет. Бе спала непробудно близо десет часа. Стана, отиде до прозореца и дръпна завесите. Стаята и, изглежда, се намиреше в края на сградата. От прозореца се виждаше тревиста ливада, която се спускаше надолу към дърветата, а едно тясно сечище сред тях водеше към езерото. От мястото си зърна искрящо синята вода. Вълнички, гонени от лекия бриз, диплеха повърхността, която снощи беше така спокойна. Ник бе казал на стюарда, че тя ще му позвъни за закуската. Шийла вдигна слушалката на телефона до леглото. Боб отговоря веднага:

– Да, мис. Сок от портокали? Кафе? Кифли? Мед?

– Ако обичате...

«Това се казва обслужване – помисли си тя. – В «Килмор Армс» нямаше да бъде същото.» След четири минути Боб постави таблата до леглото и. Върху нея бе и сутрешният вестник, грижливо сгънат.

– Капитанът ви поздравява, мис. Той се надява, че сте спали добре. Ако желаете още нещо, просто трябва да ми кажете.

«Кой ли може да е взел плика? – мислеше си Шийла. – Мистър Доуърти от «Килмор Армс» или мистър О'Райли от пощата? А може и да си ти, Малволио? Никой не би му обърнал внимание, ако не бях написала отгоре: «Н. Бари. Дати, които могат да се окажат важни.»»

– Благодаря ви, Боб. Това е достатъчно. Нямам нужда от нищо.

Тя закуси, облече пуловер и джинси и след като се гримира – с голямо старание от положеното вчера, – се почувствува готова да

посрещне изненадите, които несъмнено и готвеше Ник. Тръгна по коридора, мина през летящата врата и се отправи към дневната. Вратата и беше отворена, но него го нямаше. Кой знае защо, очакваше да го види зад бюрото. Шийла направи няколко крачки, погледна крадешком през рамо и отново се взря в снимката. Сега Ник изглежда по-добре, отколкото тогава, помисли си тя. Вероятно като млад е бил досаден, самодоволен.

Имаше чувството, че косата му е била червена. Истината може би се криеше в това, че и двамата са били влюбени в майка и, но баща и се е оказал победител и това е била първопричината за огорчението на Ник. Ето така е започнал да се озлобява. Чудно защо майка и не бе споменавала този факт. Обикновено се хвалеше със старите си обожатели. Постъпила е нечестно, Шийла не се съмняваше в това, но пък какво толкова бяха видели в нея и двамата мъже освен кукленското лице, на което е изписана само суета? На снимката бе с много червило, както, изглежда, е било модерно навремето. Да не говорим, че беше такъв сноб, непрекъснато споменаваше имена на известни личности. Шийла и баща и не пропускаха да си намигнат, когато манията я прихващаше пред чужди хора.

Едно дискретно покашляне я предупреди, че стюардът я наблюдава от коридора.

– Ако търсите капитана, той е на едно от сечищата, мис. Мога да ви покажа пътя.

– Благодаря ви, Боб.

Излязоха заедно.

– Обектът, на който работи капитанът, е на десетина минути път отук – рече Боб.

Обектът... Сечище вероятно. Тя пое сама през гората. Пътеката се провираше през буйна зеленина – наоколо бе гъста кичеста дъбрава. Езерото въобще не се виждаше. Ако някой рече да се отклони от пътеката, помисли си Шийла, и тръгне сред дърветата да търси езерото, ще се загуби веднага, ще се върти в кръг. Вятърът свистеше в клоните над главата ѝ. Никакви птици, никакво движение, никакъв плясък на вода. В този гъсталак биха могли да погребат човек и никой нямаше да го намери. Дали не беше по-добре да се върне обратно в къщата, да каже на стюарда, че предпочита да изчака там капитан Бари? Тя се поколеба, но бе твърде късно. Майкъл крачеше между дърветата, вървеше към нея. В ръката си държеше лопата.

– Капитанът ви чака, мис. Иска да ви покаже гроба. Току-що го

разкрихме.

О, боже, какво бе пък това, чий гроб? Шийла усети, че пребледнява. Майкъл не се усмихваше, само посочи с глава към сечището точно пред тях. Тогава тя видя и другите. Разсъблечени до кръста, наведени над нещо в земята. Шийла почувствува, че краката и се подкосяват и сърцето и се разтупа.

– Мис Блеър е тук, сър – съобщи Майкъл.

Ник обърна глава и се изправи. Облечен бе като другите с фланелка и джинси. Вместо лопата в ръката си държеше малка брадвичка.

– Ето, че настъпи дългоочакваният миг – каза той. – Елате тук и се наведете. – Сложи ръката си на рамото и и я притегли към дупката, която зееше пред нея.

Шийла не можа да промълви и дума. Видя само кафявата пръст, натрупана от двете страни на дупката, опадалите листа, клоните, развърляни наоколо. Инстинктивно, като клякаше, скри лице в ръцете си.

– Какво правите? – прозвуча изненадан гласът му. – Със закрити очи не можете да видите нищо. Та това е истинско събитие. Вие сте може би първата англичанка, която присъства на разкриването на долмен в Ирландия. Тези мегалитични гробници са истински паметници, така ги и наричаме. Седмици наред работим с момчетата тук.

Когато дойде на себе си, тя разбра, че седи, опряла гръб на едно дърво, свела глава между коленете си. Вече не и се виеше свят, съзнанието и постепенно се проясни. Цялата бе обляна в пот.

– Мисля, че ще повърна – каза Шийла.

– Направете го – успокои я Ник. – Не се притеснявайте.

Тя отвори очи. Мъжете бяха изчезнали и Ник бе клекнал до нея.

– Така става, когато човек пие само кафе на закуска – заяви той. – Доста е опасно да се започва деня на празен стомах.

Ник се изправи и се върна при дупката.

– Възлагам големи надежди на тази находка. Тя е по-добре запазена от много други, които съм виждал. Натъкнахме се на нея случайно преди няколко седмици. Разкрихме преддверието и част от това, което според мен е галерията. Там са полагали тялото. Не е докосвано от около хиляда и петстотин години преди новата ера. Няма да допусна да се рече, защото ще ни нападнат разните там археолози, ще искат да снимат и ще налят такова масло в огъня... По-добре ли се чувствате сега?

– Не знам – отговори немощно Шийла. – Мисля, че да.

– Тогава елате да погледнете.

Тя се завлече до дупката и се взря в дълбините и. Много камъни,

нещо като арка, стена. Невъзможно и бе да прояви ентузиазъм – ясно, че криво бе разбрала, но все още беше объркана и ужасът не бе я оставил напълно.

– Много интересно – измънка Шийла и без да иска, вместо да повърне, направи нещо още по-срамно – зариде. Той я погледна втренчено, за миг смутен, после я хвана за ръката и я поведе бързо през гората, без да говори, само подсвиркваше през зъби. След няколко минути дърветата вече ги нямаше и те застанаха на брега на езерото.

– Балифейн е отвъд, на запад. Не се вижда оттук. От тази страна езерото се разширява на север и ту нахълтва в сушата, ту я заобикаля. Прилича на лъскава кувертюра, съшита от разноцветни парченца плат. През зимата патиците прелитат насам и се настаняват сред тръстиките. Никога не стрелям по тях. През лятото идвам тук да поплувам преди закуска.

Шийла бе дошла вече на себе си. Той и даде време да се съвземе – това сега и беше най-необходимо, не можеше да не му е благодарна.

– Трябва да ви се извиня – започна Шийла, – но откровено казано, когато видях Майкъл с лопатата и той заговори нещо за някакъв гроб, помислих, че е дошъл последният ми час.

Капитанът впери в нея учуден поглед. После се усмихна.

– Не сте чак такъв дявол и смелчага, за какъвто се представяте. Цялото това перчене е за заблуда.

– Донякъде сте прав – призна Шийла, – но пък помислете, за първи път ме отвличат на остров с отшелник. Съвсем необичайна обстановка. Сега всъщност разбирам защо ме отвлякохте. Не искате да се съобщава във вестниците за находката ви. Добре, няма да съобщя. Обещавам.

Капитанът не отговори веднага. Стоеше и поглаждаше брадичката си.

– Хм, това е голям жест от ваша страна – отбеляза той след малко. – Сега ще ви кажа какво ще направим. Ще се върнем в къщата, ще накараме Боб да ни приготви суха храна за обяд, ще я вземем и ще обиколим езерото. И обещавам, че няма да ви хвърля във водата.

Чисто и просто е луд, помисли си Шийла, на едно място дъската му хлопа. Като се изключи снимката, във всяко друго отношение е нормален. Всъщност, ако не беше снимката, Шийла веднага щеше да му обясни всичко, да му каже истината за себе си и причината за идването си в Балифейн. Но при това положение трябваше да изчака.

Разлика от небето до земята, реши Шийла няколко часа по-късно. Онзи Ник, описан от баща и – озлобен, недоволен срещу света,

огорчен, разочарован, – нямаше нищо общо с този човек тук, който се бе заел да я забавлява и правеше всичко възможно да и угоди, да и е приятен всеки миг от разходката им. Двумоторният катер, с малка каюта в предната част – не пърпорещата лодка, с която Майкъл я бе довел на острова предния ден, – се плъзгаше плавно по езерото, лавираше из тесните заливчета, а самият Ник, седнал на мястото на кормчията, и показваше различни забележителности от сушата. Далечните хълмове на запад, порутен замък, кулата на един прастар манастир. Капитанът ни веднъж не намекна за причината на нейното посещение, нито пък настоя да научи нещо за личния и живот. Обядваха твърдо сварени яйца и студено пиле, седнали един до друг в малката каюта, и тя непрекъснато си мислеше как баща и щеше да се радва на всичко това, колко му се е искало да прекара един ден точно така, един ден от онази почивка, до която всъщност не доживя. Представяше си как той и Ник се шегуват, как се ругаят и се перчат – естествено, защото Шийла е с тях. Но без майка и. Тя би развалила всичко.

– Знаете ли – заяви Шийла в изблик на откровение, резултат от глътката уиски преди бирата, – капитанът трети ранг Бари, когото си представях, няма нищо общо с вас.

– Какво си представяхте?

– Ами тъй като ми обясниха, че сте отшелник, аз си представях човек, който живее в замък, пълен със стари слуги и лаещи хрътки. Дядка някакъв. Мрачен такъв и много груб, от тия, дете непрекъснато крещат на слугите, или пък преливащ от сърдечност и пълен с идеи за досадни шегички.

Той се усмихна.

– Мога да бъда много груб, когато реша, и често навиквам Боб. Що се отнася до досадните шегички... Правил съм ги навремето. И сега продължавам. Още една бира? – Шийла поклати глава и се облегна на перилото. – Лошото бе в това – продължи Ник, – че шегичките, която правех, забавляваха предимно мен самия. Както и да е, сега вече не са на мода. Предполагам, че никога не сте слагали бели мишки в бюрото на главния редактор например?

«Вместо бюро на главен редактор, в моя случай – гримьорна на примадона» – помисли си тя.

– Бели мишки точно не съм слагала – отговори Шийла, – но веднъж заредих вонящ фишек под леглото на шефа си. Наложил му се доста бързичко да скочи... и по-добре да не ви разказвам по-нататък.

Това се случи в Манчестър и Брус май никога нямаше да и го

прости. Тъкмо бе решил, че помежду им работата върви към дискретна връзка, и в решителния миг всичките му надежди гръмнаха и отлетяха, обвити в пушек.

– Точно това имах предвид – рече Ник. – Най-хубавите шегги носят удоволствие само на автора си. Все пак доста рисковано е било да се заждате с шефа си.

– Самозащита – каза му тя. – Ужасно ми досаждаше, особено при мисълта, че очаква да спя с него.

Ник се разсмя от сърце, после се овладя.

– Простете ми. Взех да преливам от сърдечност. Имате ли много такива неприятности с шефовете?

Шийла се престори, че мисли.

– Ами зависи. Понякога са много настоятелни и ако човек е амбициозен като мен например, може доста лесно да направи кариера. И аз ги приказвам едни, да се намирам на работа. В действителност не съм от отстъпчивите.

– Какво искате да кажете?

– Ами че не се събличам, щом ми дадат знак. Трябва да е някой, когото харесвам. Това шокира ли ви?

– Ни най-малко. Един дядка като мен се интересува от живота на младите.

Тя си взе цигара и този път Ник и я запали.

– Всъщност... – Шийла си представи, че точно така щеше да разговаря и с баща си след неделната вечеря, когато майка и е вече на безопасно разстояние, в другата стая, само че сега и беше по-забавно – аз мисля, че сексът се надценява. Мъжете вдигат много шум около тази работа, направо е отблъскващо. Да не говорим за тия, дето после ридаят. Какъв смисъл има всичко това? Да се похвалиш може би с поредния скалп, все едно, че си играеш на индианци. Според мен няма никакъв смисъл. Да де, но все пак аз съм само на деветнайсет години. Имам много време, може и да поузрея.

– Не бих се осланил на това. Деветнайсет е вече сериозна възраст. Да не се окаже късничко? – Домакинът стана от сандъка, отиде до мястото на кормчията и включи мотора. – Изпитвам огромно удоволствие – добави след малко той, – като си помисля за всички тези глави, които сте скалпирали, и за стенанията, разнасящи се по Флийт Стрийт. Трябва да предупредя приятелите си журналисти да бъдат нащрек. Тя го погледна стреснато.

– Какви приятели?

- Капитанът се усмихна.
- Имам там някои познати.

Той обърна катера в посока към остров Лам. «Току-виж, поискал журналистическата ми карта – помисли си Шийла – и като разбере, не нямам...» Колкото до Дженифър Блеър, щеше да му се наложи да се свърже с доста театрални агенти, докато попадне на някой, който да каже: «А, имате предвид онази изключително млада актриса, която театърът в Стратфорд се опитва да ангажира за следващия сезон.»

Шийла се озадачи как тъй неочаквано скоро се озоваха досами владенията на капитана – почти се бяха изравнили с пристанчето, към което имаше и навес, за катера. Мястото бе притулено, умело скрито зад гъсто засадени дървета. Майкъл ги очакваше и тя си спомни уплахата, която бе изпитала сутринта при вида на полу разкрития долмен на сред гористия остров.

– Заради мен си провалихте деня – обърна се Шийла към Ник. – Вие всички работехте на онзи обект и ако не бях аз, щяхте да продължите.

– Не е задължително. Човек си почива по различни начини. Разкопките могат да почакаат. Някакви новини, Майкъл?

– Получиха се някои съобщения. Иначе всичко е наред.

Докато стигнат до къщата, със спътника и настъпи пълна метаморфоза. Стана напрегнат, рязък – явно мислеше за неща, които не бяха свързани с нея. Отблъсна дори кученцето, което, щом чу гласа на господаря си, се втурна към него и скочи в ръцете му.

– След пет минути всички в апаратната за указания, Боб – нареди капитанът.

– Сър?

Ник се обърна към Шийла:

– Трябва да се забавлявате сама, ако нямате нищо против. Книги, радио, телевизия, плочи – всичко е в стаята, в която бяхме снощи. Ще бъда зает няколко часа.

Няколко часа... От шест нататък? Дали тази работа каквато и да беше тя, щеше да го задържи до девет или десет? Шийла се бе надявала на нещо по-различно – една дълга вечер насаме с него пред камината, вечер, в която всичко би могло да се случи.

– Добре – отвърна тя, като сви рамене. – Аз съм в ръцете ви. Бих искала да знам между другото колко дълго възнамерявате да ме държите тук. Имам известни задължения в Лондон.

– Не се и съмнявам. Но скалпирането ще трябва да почака. Боб,

погрижи се за чая на мис Блеър.

Той изчезна по коридора, кучето го следваше по петите. Намръщена, Шийла се отпусна на канапето. Каква досада! А денят бе минал тъй добре. Нямаше никакво желание да чете или да слуша плочи. Вкусът му сигурно бе като на баща и – старите романи на Питър Чейни и Джон Бъкан, която непременно се препрочитат. И музиката му вероятно е такава.

Стюардът донесе чая. Този път имаше конфитюр от череши и кифлички, при това току-що извадени от фурната. Тя се нахвърли лакомо и омете всичко. После започна безцелно да обикаля стаята и спря поглед на рафтовете с книги. Нищо от Питър Чейни, нищо от Джон Бъкан, а безброй книги за Ирландия, което само по себе си не я изненада – Йейтс естествено, А. И. Синдж, имаше и един том за «Аби Тиътър». Това последното можеше да се окаже интересно, но... «Не съм в настроение – помисли си тя, – не съм в настроение.» Повечето плочи бяха с класика – Моцарт, Хайдн, Бах, – цели купища. Ако той бе тук и ги слушаха заедно, не би имала нищо против. Опитваше се да не обръща внимание на снимката върху бюрото. Погледнеше ли я дори и за миг, тутакси я обхващаше ужасно раздразнение. Как е могъл? Какво е харесал в нея? Ами баща и? Нали и той по същия начин се е заблудил? И все пак случаят с Ник и се струваше по-необясним. Той очевидно бе по-интелектуален тип от баща и. Как при това положение е могъл да залитне по жена като майка и, дори и някога да е минавала за красива?

«Сетих се какво трябва да направя – каза си Шийла.» – Ще отида да си измия косата.“ – Това често облекчаваше нещата, щом нищо друго не помагаше. Тръгна по коридора и мина покрай вратата, на която пишеше „Апаратна“. Отвътре се чуваше приглушен говор. После Ник се изсмя и тя забърза напред от страх да не отворят вратата и да помислят, че се опитва да ги подслушва. Вратата наистина се отвори, но Шийла вече бе достатъчно далеч. Хвърли поглед през рамо и видя, че излиза едно момче от онези, които помагаша при разкриването на гробницата сутринта. Позна го по рошавата руса коса. Едва ли бе на повече от осемнадесет години. Замисли се – излизаше, че всичките са млади, с изключение на Ник и Боб. Мина през летящата врата, влезе в стаята и седна на леглото. Бе поразена от ненадейно хрумналата и идея. Ник беше хомосексуалист. Всички тук бяха такива. Ето защо го бяха изхвърлили от военноморската флота. Баща и е разбрал, не е могъл да го предложи за повишение и затова Ник се е озлобил срещу него. Може би и онези дати бяха свързани със случаите, когато Ник се е провинявал. Снимката трябваше да му

служи за параван – подобни хора често се опитваха да се прикрият, преструвайки се, че са женени. Защо точно Ник?... Това бе ужасно. Не можеше да се помири с тази мисъл. Защо трябваше единственият привлекателен мъж, когото бе срещнала в живота си, да се окаже... Съблечени до кръста около прастарата гробница – да вървят всичките по дяволите. Вероятно на това му викаха работа, там в апаратната. Сега вече нищо нямаше смисъл. Мисията и беше безпредметна. Колкото по-бързо напусне острова и се добере до дома, толкова по-добре.

Шийла отвори крановете на мивката и мушна яростно главата си под струята. Дори сапунът, който ползваше, бе твърде екзотичен за дома на един нормален мъж. Изсуши косата си, зави хавлиената кърпа като тюрбан, смъкна джинсите си и нахлузи други. Не, не биваше да е в джинси. Облече полата, с която бе пътувала. „Трябва да разбере, че нямам никакво желание да се правя на момче.“ На вратата се почука.

– Влезте! – извика тя свирепо.

Беше Боб.

– Извинете, мис, но капитанът ви очаква в апаратната.

– Съжалявам, ще трябва да почака. Току-що си измих косата.

Стюардът се изкашля.

– Бих ви посъветвал, мис, да не карате капитана да ви чака.

– Много добре – отвърна Шийла. – Много добре, капитанът ще трябва да ме приеме в този вид.

Тя го последва и наперено закрачи по коридора. С тюрбана на главата приличаше на бедуински шейх.

Очакваше да види какво ли не. Млади мъже, налягали по койките. Изпускащи екзотичен мирис димящи свещи. Ник в ролята на церемониалмайстор – главна фигура в отвратителните сеанси. Вместо това видя седем млади мъже, насядали около една маса. В ъгъла имаше още един със слушалки на ушите. Ник заемаше челното място край масата. Седмината я погледнаха изпитателно, после отместиха очи. Ник повдигна за миг вежди, после взе лист хартия. Тя го позна – това беше списъкът с датите, който бе изчезнал от туристическия пътеводител.

– Извинете, че ви прекъснах в момент, когато си правите прическата – започна той, – но тези господа тук, пък и аз самият бихме искали да знаем какво означават датите, които носехте в пътеводителя си.

Не забравяй добре изпитаната максима. Нападението е най-добрата форма на защита.

– И аз бих искала да ви попитам за същото, капитан Бари, точно този въпрос щях да ви задам, ако ми бяхте дали възможност да ви

интервюиран. Но смее да отбележа, че вие бихте избягнали отговора. Очевидно тези данни имат голямо значение за вас, иначе господата приятелите ви нямаше да ми ги свият веднага.

– Правилно разсъждавате – отбележа Ник. – А кой ви даде списъка?

– Беше сред другите документи, които получих, когато ми поставиха задачата. Те са просто част от предоставената ми информация.

– Имате предвид редакцията на „Сърчлайт“?

– Да.

– И задачата ви беше да напишете статия за един офицер от флота, който е излязъл в пенсия, тоест за мен. Да опишете как си прекарвам времето, имам ли някакво хоби... Такива неща?

– Точно така.

– И други членове на колектива ми трябваше да напишат подобни статии за бивши офицери от военноморската флота?

– Да. Идеята изглеждаше добра. Все пак нещо ново.

– Е, съжалявам, че сега ми се налага да ви разоблича, но ние проверихме при главния редактор на „Сърчлайт“ и те не само, че нямат намерение да публикуват подобни статии, но и в редакционния им колектив няма никаква мис Дженифър Блеър, няма такава дори и сред най-младите сътрудници.

Естествено, трябваше да съобрази. Нали бе споменал за връзките си сред хората от печата. Жалко наистина, че не беше журналистка. Ако това, което той се опитваше да скрие, бъде публикувано в някой от неделните вестници, щеше да донесе цяло състояние.

– Вижте какво – започна Шийла, – въпросът е деликатен. Бих ли могла да говоря с вас насаме?

– Много добре щом тъй предпочитате.

Седмината се изправиха. Внушителна групичка – изглежда, бяха от тези, дето много не си поплюват. Сигурно точно това му харесваше.

– Съжалявам – добави Ник, – но радистът трябва да остане на поста си. Непрекъснато пристигат съобщения. Тор няма да чуе какво си говорим.

– Разбирам – каза Шийла.

Столовете заскърцаха и седемте млади мъже се изнизиха от стаята. Ник се облегна назад. Будното синьо око нито за миг не се отклони от лицето и.

– Сядайте и започвайте – заяви той.

Шийла седна на един от празните столове и едва тогава се сети, че главата и е увита с кърпа. Това едва ли и придаваше по-горда осанка.

Все едно. Сега тя се надяваше на друго – да го разтърси, да нарани неговата гордост! Ще му каже част от истината, после ще импровизира, в зависимост от това как той реагира.

– Главният редактор на „Сърчлайт“, е напълно прав – започна тя, като си пое дълбоко дъх. – Никога не съм работила при тях, нито пък в друго списание. Не съм журналистка, актриса съм; и засега в театъра също малко хора ме познават. Играя в една нова театрална труппа. Пътуваме много и съвсем наскоро успяхме да си извоюваме собствена сцена в Лондон. Можете да проверите, ако искате. „Ню Уърлд Тиъٹر“, Виктория. Там всички познават Дженифър Блеър. Ще играя една от главните роли в предстоящите постановки на няколко Шекспирови комедии.

Ник се усмихна.

– Това звучи по-правдоподобно. Моите поздравления.

– Можете да си запазите поздравленията за премиерата, която ще бъде след около три седмици – отговори Шийла. – Режисьорът, както и другите от труппата не знаят нищо за тази работа, те дори не подозират, че съм в Ирландия. Дойдох тук, защото се хванах на бас.

Шийла замълча. Сега вече ставаше трудно.

– Един мой приятел, който няма нищо общо с театъра, познава хора от вашите среди. Попаднали му тези дати и до тях било написано вашето име. Беше сигурен, че те означават нещо, но не знаеше какво. Една вечер пийнахме повечко и той се хвана с мен на бас за двадесет и пет лири плюс разноските. Твърдеше, че не съм достатъчно добра актриса, нямало съм да мога да се представя за журналистка и да вя убедя да ми дадете интервю. Добре, нека да се обзаложим, казах му аз. Та затова съм тук. Трябва да си призная, не очаквах, че ми предстои да бъда отвлечена на остров. Снощи малко се разтревожих, когато видях, че сте взели листа от туристическия пътеводител. Виж ти, помислих си, значи датите са свързани с нещо, за което не трябва да се пише. Въртят се все около петдесетте години, някъде по времето, когато сте се пенсионирали. Това знам от списъците на военноморската флота, които успях да изровя в една обществена библиотека. Да си кажа правото, тези дати изобщо не ме интересуват, но както вече отбелязах, те очевидно значат много за вас и аз съм почти уверена, че то е нещо доста съмнително, да не кажа незаконно.

Ник наклони стола си и взе да го поклаща леко напред-назад. Окоето шареше, оглеждаше тавана. Той очевидно не знаеше какво да отговори, а това и подсказваше, че стрелата и е попаднала точно в целта.

– Зависи – рече капитанът кратко – какво наричате съмнително. И

незаконно. Съществуват различни мнения. Вас могат доста да ви стреснат някои действия, които моите млади приятели и аз напълно оправдаваме.

– Не се стряскам лесно – отговори Шийла.

– Така е, вече разбрах. Трудното обаче е да убедя моите съмишленици, че случаят е именно такъв. Онова, което се е случило през петдесетте години, няма нищо общо с тях, тогава те са били деца, но това, което вършим заедно днес, засяга извънредно много всички ни. Ако някакви сведения за нашата дейност излязат оттук навън, ние, както правилно предположихте, ще се окажем извън закона.

Той стана и започна да подрежда документите върху бюрото си. „Така значи – помисли си Шийла, – и тук, в Ирландия, Ник все още се занимава с незаконната дейност, в която баща ми го е подозирал някога.“ Може би контрабанда на археологически находки в САЩ? Дали пък онова нейно подозрение не беше вярно? Дали Ник и приятелите му не бяха хомосексуалисти? В Ейре вдигнаха такава шумотевица за нравствеността, че подобно нещо би могло да се смята и за противозаконно. Ясно и бе, че пред нея той няма да разкрие тази тайна.

Ник стана и се изправи зад мъжа със слушалките, който записваше нещо в един бележник. Съобщение, предположи тя. Ник го прочете и сам надраска нещо в отговор. После се обърна към Шийла:

– Не искате ли да видите на място какво точно вършим?

Шийла се изуми. Тя всъщност очакваше да види какво ли не когато влизаше в апаратната, но да и го кажат така направо...

– Какво имате предвид? – попита Шийла предпазливо.

Кърпата, с която бе увила косата си, падна на пода. Той я вдигна и я подаде.

– Такова преживяване едва ли ще имате друг път. Вие няма да участвате. Ще наблюдавате от разстояние. Много е вълнуващо. И всичко е обмислено съвсем внимателно.

Той се усмихваше, но в усмивката му имаше нещо, което я смущаваше. Шийла отстъпи към вратата. Изведнъж си представя как седи наред гората, някъде край праисторическата гробница, да речем, без да може да избяга, а в това време Ник и младежите извършват пред нея някакъв безсрамен древен обред.

– Да си кажа откровено... – започна Шийла, но той я прекъсна все така усмихнат:

– Аз пък, откровено казано, настоявам. Това, което ще видите, ще ви е от полза. Ще тръгнем с лодка и след това ще продължим с кола.

Ник отвори вратата. Мъжете чакаха строени в коридора. Боб също беше там.

– Всичко е наред – съобщи Ник. – Мис Блеър няма да ни създава неприятности. Да започваме.

Те тръгнаха в редица по коридора. Ник хвана Шийла за ръката и я поведе към летящата врата – отгатак вратата бе и неговата стая.

– Вземете си палтото и шал, ако имате. Може да е студено. Побързайте.

Той изчезна в стаята си. Когато Шийла излезе отново в коридора, Ник вече я чакаше, облякъл поло и отгоре яке. Гледаше часовника си.

– Хайде – каза и той.

Мъжете вече ги нямаше, останал беше само стюардът. Стоеше пред вратата на кухнята с кученцето на ръце.

– Желая ви успех, сър.

– Благодаря, Боб. Не давай на Скип повече от две бучки захар.

Поведе я по тясната пътека през дърветата, която водеше до навеса за лодки. Моторът на катера пърпореше приглушено. На борда имаше само двама души – Майкъл и рошавият младеж.

– Влезте в каютата и стойте там – нареди и Ник. Самият той отиде при уредите.

Катерът се плъзна по езерото и взе да се отдалечава от острова. Седнала в каютата, Шийла скоро загуби представа за посоката. Сушата се мерзелееше в далечината, понякога се приближаваше, после пак чезнеше, но нито веднъж не се очерта ясно под тъмното небе. От време на време, като се взираше през малкия люк, Шийла забелязваше как минават толкова близо до брега, че катерът почти докосва тръстиките, и миг след това наоколо нямаше нищо друго освен вода, черна и неподвижна. Белееше се само пяната, която се образуваше при носа на пореция повърхността катер. Моторът едва се чуваше. Никой не говореше. Скоро лекото пърпорене спря – Ник вероятно бе извел катера в плитчината край някакъв бряг. Той влезе с приведена глава в каютата и и подаде ръка.

– Оттук. Ще си измокрите краката, но няма как. Шийла не виждаше нищо друго около себе си освен вода, тръстики и небе. Без да пуска ръката му, тя се запрепъва след него по мочурливата земя, усещайки как калта влиза в обувките и. Русокосото момче вървеше точно пред тях. Водеха я към някаква пътека. От мрака изплува нещо – приличаше на пикап, а до него стоеше мъж, когото Шийла не познаваше. Мъжът отвори вратата, Ник влезе пръв и я дръпна след себе си. Русото момче седна

отпред до шофьора, пикапът се заклати, потегли бавно нагоре по пътеката и след като преодоля някакво възвишение, излезе на равно. Това вероятно бе шосе. Шийла се опита да седне по-изправена, но удари главата си в някаква полица, отгоре. Нещо изхлопа и се разклати.

– Не се въртете така – каза Ник. – Няма да бъде приятно всичкият този хляб да изпопада върху нас.

– Хляб ли?

Това бе първата дума, която изрече, откакто напуснаха острова. Капитанът шракна запалка и Шийла се огледа. Бяха сами – купето между тях и шофьора беше преградено. Наоколо им имаше хлябове, наредени грижливо на полици, кексове, сладкиши, бонбони, консерви.

– Вземете да хапнете нещо – каза и Ник. – Това ще е последното ви ядене за тази вечер.

Той се протегна, смъкна един хляб и го разчупи на две. Загаси запалката и отново ги обгърна мрак. „Дори в катафалка да ме бяха напъхали, едва ли щях да се чувствавам толкова безпомощна“ – помисли си Шийла и попита:

– Пикапът краден ли е?

– Краден? Защо, по дяволите, ми е притрябвало да го крада? Взех го в заем от бакалина в Мълдона. Той самият е на волана. Хапнете си малко сирене. И глътка от това. – Ник поднесе до устните и бутилка. Силният алкохол почти я задави, но в същото време я загрея и и вдъхна смелост. – Краката ви са почти мокри. Събуйте си обувките. И подложете сакото си под главата. Ето сега наистина можем да започваме.

– Да започваме какво?

– Ами остават ни около петдесет километра, докато стигнем границата. И пътят оттук нататък е равен. Възнамерявам да ви скалпирам...

Тя бе на прозореца на спалния вагон, тръгваше обратно за пансиона в Северна Англия. Баща и махаше от перона. „Не си отивай – провикна се Шийла, – не ме изоставяй така.“ Сетне спалният вагон се превърна в гримьорна и тя стоеше пред огледалото, облечена като Цезарио от „Дванайсета нощ“. И изведнъж всичко изчезна, сякаш се взриви. Спалният вагон, гримьорната...

Шийла се надигна и удари главата си в полицата с хлябовете. Ник вече го нямаше. Пикапът бе спрял. Все пак нещо трябва да я бе пробудило от тази пълна безпапетност – сигурно бяха спукали гума. Тя не можеше да види нищо в мрака, дори циферблата на часовника си. Времето сякаш не съществуваше. „Това е то, всичко иде от тайнствената химия

на тялото – каза си Шийла. – От нещо, което е в кожата на хората. Или се получава взаимодействие, или не. Плътта на двама души или се слива и образува обща тъкан, разтопява се и се обновява, или нищо не става, като при повредени контакти, изгорели бушони, претоварени разпределителни табла. Понякога ще се получи, както бе с мен тази вечер, тогава стрели ще разцепят небесата, гората ще лумне, ще бъде Азенкур. Ще живея до деветдесет и пет години, мъжът ми ще бъде добър и симпатичен, ще имам петнадесет деца, ще печеля театрални награди и Оскари, но никога вече светът няма да се разпадне на безброй частици, да изгори пред очите ми. По дяволите, пада ми се...“

Вратата на пикапа се отвори и вътре нахлу струя студен въздух. Рошавото момче се захиля насреща и. – Капитанът каза, ако обичате фойерверки, да дойдете и да погледате. Наистина е красиво.

Замаяна, Шийла се измъкна от пикапа и го последва, като търкаше очите си. Паркирали бяха до някаква канавка, а отвъд канавката започваше поле, сигурно течеше и рекичка, но наоколо бе тъмно. Тя не виждаше почти нищо, само някакви неясни очертания край завоя на шосето – вероятно на селскостопански постройки. В далечината съзря оранжеви отблясъци, сякаш, вместо да залезе преди часове, слънцето ненадейно бе изгряло от север, ей тъй, напук на всичко. В същото време към небето се издигаха огнени езици и стълбове черен дим. Ник стоеше до мястото на шофьора и заедно с него гледаше напрегнато към небето. От един радиоприемник, закрепен до контролното табло, се чуваше приглушен говор.

– Какво става? – попита Шийла. – Какво се е случило?

Шофьорът, мъж на средна възраст с много бръчки по лицето, се обърна усмихнат към нея.

– Гори Арма, всъщност голяма част от града. Но катедралата няма да пострада. „Свети Патрик“ ще остане да стърчи сред пепелта.

Рошавият младеж бе прилепил ухо до радиото. После се изправи и хвана Ник над лакътя.

– Докладваха за първата експлозия при Ома, сър – каза той. – След три минути трябва да получим съобщението за Страбейн, а за Енискилн след пет.

– Значи всичко върви добре – отговори Ник. – Да тръгваме.

Той вкара Шийла обратно в пикапа, качи се и седна до нея. Пикапът потегли изведнъж, направи пълен завой и подкара отново по шосето.

– Как не се сетих – каза тя. – Трябваше да ми дойде наум. Но вие ме

заблудихте с вашите гробници в гората и цялата тази маскировка.

– Не е маскировка. Всъщност разкопките са моята страст. Но си падам и по експлозиите.

Той и предложи глътка от бутилката, но Шийла поклати отрицателно глава.

– Вие сте убиец. Ето сега там изгарят в леглата си беззащитни хора, може би умират стотици жени и деца.

– Глупости, умират – отговори Ник. – Излезли са по улиците и се радват. Въобще не вярвайте на Мърфи. Той обича да си фантазира. Град Арма едва ли ще усети нещо. Един-два склада ще се подпалят, да речем, и казармите.

– А другите места, които момчето спомена?

– Фойрверки. Много ефектни.

Сега всичко и стана съвсем ясно, припомни си и последния разговор с баща си. Той явно е усетил нещо, знаел е за това. И е поставил дълга пред приятелството. Верността към родината на първо място. Нищо чудно, че двамата бяха престанали да си изпращат картички за Коледа.

Ник взе една ябълка от полицата и започна да яде.

– Значи така, вие сте обещаваща актриса.

– Е, обещаваща просто звучи по-професионално от начинаеща.

– Хайде, хайде, не бъдете толкова скромна. Ще направите кариера.

Измамихте ме почти толкова умело, колкото и аз вас. Но все пак ми е малко трудно да повярвам за приятеля, който имал връзки във флота. Та как му е името?

– Няма да кажа. Да ме убиете, няма да кажа. Трябваше да благодари на бога за Дженифър Блеър.

Шийла Мъни не би имала никакви шансове.

– Е, добре – съгласи се той, – няма значение. Всичко това е минало.

– Ясно, не е било трудно да се досетите какво означават онези дати.

– Разбира се, че не. Всъщност тогава бяхме още любители: 6 юни 1951, нападение на ебрингтънските казарми, Дери – доста успешно; 25 юни 1953, Офицерската школа във Фелстед, Есекс – лека бъркотия; 12 юни 1954, госките казарми, Арма – нищо особено, но полезно за повдигане на бойния дух; 17 октомври 1954, омаските казарми – успяхме да завербуваме някои хора; 24 април 1955, Военноморската въздушна база в Еглингтън, Дери – хм, по-добре да не приказвам; 13 август 1955, складът за боеприпаси в Абърфийлд, Бъркшир – тръгна добре, но след това се провалихме. После всички трябваше да си вземем поука и доста да

поработим над себе си.

Спомни си една ария от опера на Пучини: „О, мой любими татко!“ На това място тя винаги се разплакваше. „Нищо не може да се промени – помисли си Шийла. – И където и да си, мили мой където и да витае твоят дух, не ме вини за това, което сторих и което може би ще стори отново още тази нощ. Това бе един от начините да изпълня последната ти молба, макар че ти не би одобрил моите методи. Да. Но ти имаше високи идеали, а аз нямам никакви. Пък и случилото се навремето е много далеч от мен. Моят проблем е много по-пряк, много по-дълбоко ме засяга. Взех, че се влюбих до уши, безумно, – безутешно, в твоя някогашен приятел.“

– Политиката не ме вълнува – заяви Шийла. – Какъв е смисълът да се хвърлят бомби и да се обърква животът на хората? Сигурно таите надежди за обединена Ирландия?

– Да – отвърна той, – и това важи за всички нас тук. То в края на краищата един ден ще стане, макар че тогава за някои ще настъпи скука. Да вземем Мърфи например. Нима не е скучно по цял ден да разкарваш бакалски стоки и вечер да си лягаш в девет часа? Виж, тези вълнения непрестанно го подмладяват. Ако бъдещето му в обединена Ирландия се ограничи в обслужване на пикапа, той няма да доживее до седемдесет години. Когато миналата седмица дойде на острова да получи инструкции, му казах: „Джони е много млад, да стои настрана.“ (Джони е синът му, момчето отпред до него.) Та казах му значи: „Джони е много млад. Може би все още не трябва да го излагаме на рискове.“ – „По дяволите, за какви рискове говорите? – отвърна Мърфи. – Та това е единственият начин да запазиш едно момче в тоя объркан свят.“

– Вие всички сте безумци – отбеляза Шийла. – Ще се почувствувам по-сигурна едва когато се върнем, като прехвърлим границата.

– Границата? – повтори капитанът. – Та ние не сме минавали границата. Наистина, за какъв ме мислите? Доста шуротии съм извършил в живота си, но никога не бих се тръскал с бакалски пикап из вражеска земя. Исках просто да се позабавлявам, това е всичко. Всъщност мен вече ме използват главно за съветник. „Попитайте капитан Бари – подхвърля някой, – той може би ще предложи нещо“ – и тогава оставям разкопките или историческите си писания и се включвам без всякаква подготовка. Така поддържам млад духа си, като Мърфи. – Той започна да сваля хлябове от полицата и да ги нарежда под главата си. – Така е по-добре. Подпирам си врата. Веднъж се любих с едно момиче, опрян на купчина ръчни гранати, бях по-млад тогава. Момичето се държа добре.

Смяташе, че са репи.

„О, не – помисли си тя. – Да не започваме отново. В момента не мога да поема повече. Битката свърши, той спечели. Свивам знамената. Сега искам само да лежа така, с крака върху коленете му и глава на рамото му. Това ми вдъхва сигурност.“

– Недейте – каза Шийла.

– О, така ли? Изтощена ли сте?

– Какво ти изтощена. – Аз просто не съм на себе си. Ще тлея дни наред като вашите казарми в Арма. – За сведение, по потекло принадлежа към протестантския Север. Дядо ми е роден там.

– Наистина ли? Това обяснява всичко. Значи нас ни свързват едновременно и любов, и омраза. Винаги е така с хора, разделени от обща граница. Смесица от взаимно привличане и антагонизъм. Получава се много особено.

– Мисля, че сте прав.

– Разбира се, че съм прав. Когато пострадах с окото си при катастрофата, получих десетки съчувствени писма от хора, живеещи отвъд границата, а те в много случаи биха изпитали удоволствие да ме видят мъртъв.

– Колко дълго бяхте в болница?

– Шест седмици. Достатъчно време, за да поразмисля. Да си изработя план.

„Сега – каза си тя. – Сега е моментът. Предпазливо, внимателно.“

– Онази снимка – започна Шийла, – онази снимка на бюрото. Монтаж е, нали?

Той се изсмя.

– Е наистина, само една актриса би могла да забележи измамата. Тя ме връща към времето, когато си правех шегички. Усмиввам се всеки път, когато я погледна, затова я държа на бюрото си. Никога не съм се женил, набързо съчиних историята заради вас.

– А всъщност какво?

Той се намести тъй, че да е по-удобно и на двамата.

– Истинският младоженец е Джек Мъни, мой близък приятел. Прочетох, че е починал онзи ден, много ми е мъчно. Не поддържахме връзка години наред. Както и да е, аз му бях кум. Когато след време получих сватбената снимка, размених главите и пратих новия вариант на Джек. Той много се смял, но Пам, жена му, решила, че шегата не е забавна. Направо побесняла. Той после ми каза, че накъсала снимката и я хвърлила в кошчето.

„Разбира се – помисли си Шийла, – че тя какво друго може да измисли. Готова съм да се обзаложа, че дори не се е усмихнала.“

– Не и останах длъжен – продължи Ник, като махна един от хлябовете изпод главата си. – Веднъж се отбих неочаквано у тях. Джак го нямаше, бил отишъл на някаква официална вечеря. Пам ме прие доста нелюбезно, пък аз взех, че приготвих две чаши мартини, доста силнички ги направих, и я понатиснах и туй-онуй на канапето. Отначало тя се кикотеше, после заспа като пън. Разбутах всички мебели, да си помислят, че през къщата е минал циклон, пренесох я горе в спалнята, тръснах я в леглото и я оставих. Сама, бих искал да добавя. На другата сутрин не помнеше нищо.

Шийла седеше облегната на рамото му и гледаше втренчено в тавана на пикапа.

– Знаех си – отбеляза тя.

– Знаели сте какво?

– Че вашето поколение е вършило ужасно гадни неща. Много погадни от нас. В дома на най-добрия си приятел. Повдига ми се, като си помисля.

– Какво необикновено изявление – изненада се той. – Хората винаги са си били едни и същи, така че какво, по дяволите? Аз бях привързан към Джак Мъни, макар че скоро след тази случка той провали шансовете ми за повишение, но по съвсем друга причина. Просто постъпи според разбиранията си. Допускаше, предполагам, че мога да сложа пръст в проскързващото колело на военноморското разузнаване, а и беше прав, по дяволите.

„Сега не мога да му кажа. Просто няма как. Или се връщам в Англия разгромена и победена, или въобще не заминавам. Той е измамил баща ми, измамил е майка ми (така и се пада), измамил е тази Англия, за която е воювал толкова много години, опетнил е униформата си, осквернил е чина си, сега се забавлява, всъщност от цели двайсет години се забавлява с опити да разедини още повече родината си, а ето че на мене ми е все едно. Да се борят там. Да се взривяват. Ако ще и целият свят да изчезне в пушечите. Ще му напиша от Лондон едно порядъчно писъмце. «Благодаря за разходката» – и ще се подпиша Шийла Мъни. Или пък... или пък ще лаза на четири крака като кученцето, което върви по петите му и скача в скута му, и ще го моля да остана при него завинаги.“

– След няколко дни започвам да репетирам Виола – каза Шийла. – „Единствената дъщеря, която баща ми имаше, обикна страстно.“

– Ще изиграете ролята много добре. Особено Цезарио. „Тя крие

докрай дълбокото си чувство и тайната, подобно таен червей в млада пъпка, бавно и подточил руменината. Тъй си тя остана, с усмивка тъжна, меланхолично бледа...“

Мърфи направи отново пълен завой и хлябовете изтрополиха. Колко ли още оставаше до Лох Тора? Не биваше да свършва.

– Белята е в това – рече тя, – че не искам да се върна вкъщи. Там вече няма да се чувствавам у дома. Нито пък ме е грижа за театралната трупа или за „Дванайсета нощ“, за нищо не ме е грижа. Ето, можете да вземете Цезарио.

– Това и сега няма да ме затрудни.

– Не... Искам да кажа, че съм готова да нарежа сцената, да стана ирландка, да пратя по дяволите всичко, свързано с миналото, и заедно с вас да хвърлям бомби тук.

– Какво, да заживеете като отшелничка?

– Моля ви се, нека да остана.

– Глупости. След пет дни ще се побъркате от скука.

– Няма... Знам, че няма да е тъй...

– Помислете за аплодисментите, които ви очакват. Виола-Цезарио, най-чудесната роля. Вижте какво, за премиерата няма да ви изпратят цветя, а тази превръзка от окото. Можете да я окачите в гримьорната си да ви носи късмет.

„Искам твърде много – помисли си Шийла. – Искам всичко. Искам ден и нощ, стрели и Азенкур, сън и събуждане, един свят без край. Веднъж и казах, че да признаеш любовта си пред един мъж, е фатално. Веднага ще те изрита от кревата.“ Може би Ник щеше да я изрита от пикапа на Мърфи.

– Това, което всъщност искам дълбоко в себе си – каза тя, – е покой, сигурност. Чувството, че винаги ще бъдете до мен. Обичам ви. Мисля, че цял живот съм ви обичала, без да го знам.

– Хубава работа! – възкликна той. – Я да видим кой риде сега?

Пикапът забави ход и спря. Ник пропълзя напред и отвори вратата. Мърфи се появи – набръчканото му лице сияеше в усмивка.

– Надявам се, че не съм ви раздрусал много. Капитанът знае, страничните-пътища не са от най-равните. Главното е младата дама да е доволна от излета.

Ник скочи на пътя. Мърфи протегна ръка и помогна на Шийла да слезе.

– Заповядайте пак – рече той. – Елате, когато пожелаете. Казвам го на всички английски туристи. Тук е много по-приятно, отколкото на

другия бряг.

Шийла се огледа в очакване да види езерото и неравната пътека до тръстиките, където бяха оставили Майкъл с лодката. Но вместо това се оказа, че се намират на главната улица на Балифейн. Пикапът бе паркирал пред „Килмор Армс“. Мърфи чукаше на вратата на хотела.

– Пътувахме двайсет минути повече, но си заслужаваше – отбеляза Ник. – Поне за мен, а надявам се, и за вас. Сбогуванията трябва да бъдат кратки и сладки, не сте ли съгласна? Ето, Доуърти е на вратата, така че – хайде. Трябва да се връщам в базата.

Обзе я отчаяние. Той сигурно се шегуваше. Не можеше да се сбогува с нея тъй насред улицата пред очите на Мърфи и сина му. Собственикът също стоеше на входа.

– Ами нещата ми – каза тя, – куфарът ми? Те са там на острова, в спалнята.

– Нищо подобно. Операция В ги е върнала в „Килмор Армс“, докато ние се забавлявахме на границата.

Шийла отчаяно се опитваше да спечели време. От гордостта и не бе останала и следа.

– Защо? – попита го. – Защо?

– Защото е така, Цезарио. „Аз ще пожертвувам агнеца си мил, но ще се гърчи от дълбока рана сърцето ми на врана.“ Доколкото си спомням, така беше в текста...

Той я побутна напред към вратата на хотела.

– Грижи се за мис Блеър. Тим. Учението мина добре във всяко едно отношение. Само мис Блеър малко пострада.

Отиде си, вратата се затвори зад него. Мистър Доуърти я гледаше съчувствено.

– Капитанът умее да действа бързо. Винаги е тъй. Знам какво е да си в неговата компания, просто не се спира. Сложих термос с горещо мляко до леглото ви.

Той закуцуква по стълбите пред Шийла и отвори вратата на спалнята, която тя бе напуснала преди две нощи. Куфарът и беше върху стола. Чантата и картите – на тоалетката. Все едно, че никога не бе излизала оттук.

– Колата ви е измита и резервоарът е пълен – продължи мистър Доуърти. – Оставихме я в гаража на един мой приятел. Ще я докара сутринта. И сметката ви е уредена. Капитанът се е погрижил за всичко. Легнете си сега и поспете. Лека нощ.

Каква ти лека нощ... Очакваше я дълга тъжна нощ. „Ах, ела, ах,

ела, смърт, загърни ме в мрачен покров.“ Тя отвори прозореца и погледна на улицата. Спуснати завеси и щори, капаци по прозорците. Котката на черни и бели петна мяукаше от отсрещната канавка. Нямаше го езерото, нямаше я лунната светлина.

„Лошото при тебе, Джини, е, че не искаш да пораснеш. Живееш в свой си въображаем свят. Именно затова избра и сцената.“ – Сякаш чуваше гласа на баща си, снизходителен, но твърд. – „Някой ден внезапно ще се събудиш от този сън и ще се стъписаш.“

На сутринта валеше, беше мъгливо, сиво. „Може би така е по-добре – помисли си тя, – а не като вчера – слънчево, обляно от златиста светлина. Ще тръгна с взетата под наем кола, пред мен чистачките ритмично ще се движат, пък може и да ми провърви, може да се занеса някъде по пътя и да катастрофирам. Тогава ще ме закарат в болница, ще бълнувам, ще стена, че искам да го видя. А Ник, коленичил до леглото, ще държи ръката ми и ще каже: «Аз съм виновен за всичко, не биваше да те пращам да си вървиш.»“

Младата прислужничка я чакаше в трапезарията. Пържени яйца с бекон. Каничка с чай. Котката се бе прибрала и мъркаше в краката и. Може би телефонът ей сега ще звънне и ще и предадат съобщение от острова. „Започва Операция Г. Лодката ви чака.“ Може би ако се позабави във фойето, нещо ще се случи. Ще се появи Мърфи с пикапа или началникът на пощата О’Райли с няколко думи, написани набързо на лист хартия. Но багажът и бе вече долу и колата я чакаше на улицата. Мистър Доуърти протягаше ръка да се сбогува.

– Надявам се, че ще имам удоволствието да ви посрещна отново в Балифейн. Рибуловът ще ви хареса.

Когато стигна до табелата, която сочеше към Лох Тора, тя спря колата и тръгна под проливния дъжд по разкаляната пътека. Знае ли, може би лодката бе там. Стигна до края на пътеката и постоя за миг, вперила взор в езерото. Мъглата плътно го покриваше. Очертанятия на острова едва се виждаха. Една чапла се размърда в тръстиките и запляска с крила над водата. „Бих могла да се съблека и да доплувам дотам – помисли си Шийла. – Ще се добера до острова със сетни сили, изтощена, почти като удавник, ще се довлека до къщата през гората и ще падна в краката му на верандата. «Боб, ела бързо. Това е мис Блеър. Мисля, че умира...»“

Тя се обърна, закричи нагоре по пътеката и се качи в колата. Запали мотора и чистачките се замяха яростно наляво-надясно.

Човек, когато е момче, хей-хо, пълзят мъгли, мъгли, играта само го

влече, а пък дъждът вали, вали.

Когато пристигна на летището в Дъблин, все още валеше. Най-напред трябваше да върне колата, после да си вземе билет за първия възможен самолет до Лондон. Не се налагаше да чака дълго – имаше полет след половин час. Седна във фойето и впери очи във вратата. Дори и сега можеше да се случи чудо – да се появи там една слаба фигура, един мъж без шапка, с черна превръзка върху лявото око. Ще разбута служителите и ще дойде право при нея. „Край на шегичките. Тази беше последната. А сега върни се с мен на остров Лам.“

Обявиха нейния полет. Шийла се надигна неохотно и тръгна с останалите пътници, като оглеждаше внимателно всеки един от тях. На няколко крачки от самолета тя се обърна и впери поглед в изпращачите, които махаха за довиждане. Висок мъж с мушама държеше кърпичка в ръката си. Не беше той – човекът се наведе и вдигна едно дете... Вътре мъже, с палта сваляха шапките си, слагаха чанти на мястото за ръчен багаж над главите си. Всеки от тях би могъл да се окаже Ник, но не, бяха други хора. Ами ако докато закопчава колана си, една ръка се протегне от седалката пред нея, откъм пътеката, и тя познае пръстена с герба на малкия му пръст? Ако мъжът, свит на най-предната седалка – тя виждаше само леко оплешивялото му теме, – се обърне изведнъж и черната превръзка върху окото му лъсне? Ще я потърси с поглед и след това ще се усмихне...

– Извинете.

Един закъснял пътник се намърда на мястото до нея и без да иска, я настъпи. Очите и светкавично отбелязаха: мека черна шапка с широка периферия, бледо, пъпчиво лице, догаряща пура между устните. Някъде някоя жена вероятно обичаше или щеше да обича този противен охтичав грубиян. Взе да и се повдига. Той разгърна широко вестник, като бутна лакътя и. Заглавията привлякоха погледа и:

„Експлозии отвъд границата. Да очакваме ли още?“

Обля я приятна топлина, тайничко изпита задоволство. „Още много, разбира се – рече си тя, – и надявам се, успешни. Аз ги видях, бях там, участвах. Този идиот до мен обаче не знае.“

Лондонското летище. Митническа проверка. „На почивка ли бяхте, за колко време?“ Въобрази ли си, или митничарят наистина я изгледа изпитателно? Сложи знак на куфара и и се обърна към следващия пътник.

Автобусът умело си проправяше път в движението. Профучаваха коли, над главата и бучаха самолети, пълни с хора, които отлитаха

надалеч, махаха се от тази лудница тук. Мъже и жени с посивели, изморени лица чакаха по тротоарите зеления светофар. Шийла бе обзета от негодувание, като едно време, когато се връщаше в училище. Само дето сега нямаше да застане сред момичетата, които се кикотят, скупчени пред дъската за съобщения в студения неприветлив салон, а щеше да се спре пред друга дъска, съвсем подобна, окачена на една стена до сцената. Нямаше да каже: „Ама наистина ли са ме сложили в една стая с Кати Матюс този срок? Кошмар!“ А после с лицемерна усмивка: „Здравей, Кати, прекрасна стаичка, направо бомба!“ Вместо това щеше да се завре в онази мизерна дупка, наречена гримьорна, до стълбата, за да налети на досадницата Олга Брет, която цапоти огледалото, наг्राбила собственото и червило или нечие друго, и се лигави, като говори. „Здравей, скъпа, ти май закъсня за репетиция. Адам си скубе косите, още малко ще оплешивее. Буквално един косъм...“

Нямаше смисъл да звъни вкъщи и да моли мисис Уордън, жената на градинаря, да и приготви леглото. Без баща и домът бе неуютен, празен. А и духът му сигурно още витаеше там – никой не бе прибрал нещата му, книгите му стояха на нощното шкафче. Споменът, сянката бяха там, но не и той самият. По-добре да отиде направо в апартамента, подобно на куче, което се завръща в колибата си, защото там мирише само на неговата слама, недокосната от ръцете на господаря.

Шийла не закъсня за първата репетиция в понеделник сутринта, а отиде по-рано.

– Някакви писма за мен?

– Да, мис Блеър, една картичка.

Само картичка? Тя я грабна. Беше от майка и, от Кап д' Ай. „Времето е прекрасно. Чувствувам се много по-добре, наистина отпочинала. Надявам се, и ти, скъпа. Пътуването с колата навярно е било приятно, където и да си се разходила. Не се изтощавай на репетициите. Леля Бела сърдечно те поздравява, също и Реджи и Мей Хилсбъро, които са с яхтата си в Моите Карло. С обич, мама“. (Реджи беше петият виконт Хилсбъро.)

Шийла хвърли картичката в едно кошче за отпадъци и слезе на сцената да се види с колегите си.

Заточиха се седмица, десет дни, половин месец – никаква вест. Вече не се и надяваше. Той никога нямаше да и се обади. Сега театърът трябваше да стане всичко за нея – да утолява глада, жаждата, любовния копнеж, да и даде всичко най-насъщно. Тя вече не бе нито Шийла, нито Джини, а Виола-Цезарио и бе длъжна да се движи, мисли и мечтае като

в пиесата. Това бе единственият лек, трябваше да зачеркне всичко останало. Опита се да хване Радио Ерин, но не успя. Надяваше се, че гласът на говорителя би могъл да и напомни за Майкъл, за Мърфи, да запълни поне малко тази празнота. Ясно, че трябваше да продължава с проклетата шутовщина и тъй да дави отчаянието.

Оливия: Цезарио, къде?

Виола: След тоз, когото със страст, като зеница на окото обичам.

Адам Вейн, свит като черна котка отстриани на сцената, закрепил очилата си с кокалени рамки над челото, върху несресаната си коса:

– Тук няма пауза, скъпа. Нататък. Много добре, чудесно.

В деня на генералната репетиция Шийла излезе навреме и по пътя към театъра взе такси. На ъгъла на Белгрейв Скуеър бе станало задръстване, свиреха клаксони, на тротоара се бяха струпали хора, имаше конна полиция. Шийла отвори прозорчето към шофьора.

– Какво става? – попита го. – Аз бързам. Не бива да закъснявам.

Той се усмихна през рамо.

– Демонстрация пред, ирландското посолство. Не чухте ли новините в един часа? Нови експлозии по границата. Имам чувството, че всички ирландци в Лондон са се изсипали тук. Сигурно хвърлят камъни по прозорците на посолството.

... „Глупаци – помисли си Шийла. – Губят си времето. Добре ще е конната полиция да им смачка фасона.“ Тя никога не слушаше новините в един часа, пък и не бе погледнала сутрешния вестник. Представи си експлозии на границата, Ник в апаратната, младежа със слушалките, Мърфи с пикапа, а тя се вози на такси, на път за своя собствен спектакъл, своя фойерверк. и когато свърши, приятелите ще я наобиколят и ще кажат: „Чудесно, скъпа, направо чудесно!“

Задръстването я забави. Атмосферата, която свари в театъра, бе смесица от възбуда, объркване и паника – последни минути. Нищо, ще се справи. Щом свърши втората сцена, тя се втурна в гримьорната – Виола трябваше да се облече като Цезарио. „Не можеш ли да излезеш? Искам да бъда сама.“ „Виж, така е по-добре – помисли си, – нали и без това от мен зависи всичко. Сега аз съм шефът тук, или поне много скоро ще бъда.“ Бързо!. Трябваше да свали перуката на Виола, да пооправи собствената си къса коса. Сетне бричовете, чорапите. Пелерината на раменете. Кинжала в колана. На вратата се почука. Какво, по дяволите, точно сега?

– Пакетче за вас, мис Блеър. Бърза поща.

– Метнете го някъде тук.

Минутите са броени. Да поправи грима на очите. Само още един поглед, крачка назад, малко по-отдалеч – ето, че се получи, не може да не се получи. Утре вечер всички ще крещят от възторг. Тя премести поглед и съзря пакетчето на масата. Имаше квадратна форма. От Ейре. Сърцето и подскочи. Секунда-две остана неподвижна, с пакетчето в ръце, сетне разкъса опаковката. Изпадна писмо, а вътре имаше и нещо твърдо, сложено между картони. Най-напред грабна писмото.

„Скъпа Джини,

Утре сутрин заминавам за САЩ. Имам среща с един издател, който най-сетне прояви интерес към моите научни писания за каменните гробници, крепостите, ранния бронзов век в Ирландия... мисля да не изброявам, тъй като се боя да не ви отегча. Вероятно ще отсъствам няколко месеца и в тукашните лъскави списания ще можете да прочетете за един бивш отшелник, който със страст излага тезите си пред американската университетска младеж. Впрочем за мен е добре дошло известно време да съм извън страната – имам предвид едно-друго, сигурно се досещате.

Преди да тръгна, се заех да изгоря някои лични документи и открих приложената снимка – сред куп боклуци в най-долното чекмедже на бюрото си. Сметнах, че може би ще ви се стори забавна. Навярно си спомняте – първата вечер ви казах, че ми напомняте на някого. Сега виждам, че това съм бил аз самият. «Дванайсега нощ» е ключът на загадката. Успех, Цезарио, и щастливо скалпиране.

С обич, Ник“

Америка... От нейна гледна точка това бе все едно Марс. Шийла извади снимката от картоните, погледна я и се намръщи. Отново шегичка? Че тя никога не се бе снимала като Виола-Цезарио, как е могъл да направи монтажа? Дали не я бе шракнал, без тя да разбере, после е сложил главата на други рамене? Невъзможно. Обърна снимката. Отзад пишеше: „Ник Бари като Цезарио в «Дванайсега нощ». Дартмът. 1929“.

Шийла погледна отново снимката. Нейният нос, нейната брадичка, дръзкото изражение, главата, вдигната нагоре. Че дори и позата с ръката на хълбока. Гъстата, късо подстригана коса. Внезапно гримьорната изчезна – тя бе в спалнята на баща си, стоеше до прозореца, чу го, че се движи, и се обърна. Погледът му – на лицето му бяха изписани ужас и неверие. Не обвинение е трябвало да прочете тя в този поглед, а внезапно осъзнаване на истината. Той се бе пробудил не от кошмар, а от сън, продължил двадесет години. Умирайки, бе открил измамата.

Отново почукаха на вратата и.

– След четири минути се вдига завесата за трета сцена, мис Блеър.

Тя лежеше в пикапа, ръцете му я бяха обгърнали. „Отначало Пам се кикотеше, после заспа като пън... На другата сутрин не помнеше нищо.“

Шийла вдигна очи от снимката, която държеше, и се взря в огледалото.

– Не, не... – възкликна тя. – Ник... О, боже! Извади кинжала от колана си, промуши лицето на момчето и съдра снимката, сетне хвърли парчетата в кошчето. А когато застана отново на сцената, вече не си представяше двореца на княза на Илирия, не се движеше сред декори, не стъпваше по боядисани дъски, а се намираше навън на улицата, някаква улица, където можеше да чупи прозорци и да подпалва къщи, да подава камъни, тухли и бензин, където имаше причини да изпитва ненавист, имаше мъже, които да мрази, защото само чрез омразата човек може да заличи любовта, само със сабя и огън.

КРАЙ

© 1966 Дафни дю Морие
© 1987 Мариана Шипковенска, превод от английски

Daphne du Maurier
The Breakthrough, 1966

Сканиране, разпознаване и редакция: pqgolova, 2007

Публикация:
ДАФНИ ДЮ МОРИЕ
ПТИЦИТЕ
ПСИХОФАНТАСТИЧНИ РАЗКАЗИ
Подбор и превод: Мариана Шипковенска
НАРОДНА КУЛТУРА СОФИЯ 1987

From „NOT AFTER MIDNIGHT and Other Stories“
© Daphne du Maurier 1966, THE BREAKTHROUGH

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3218>]